



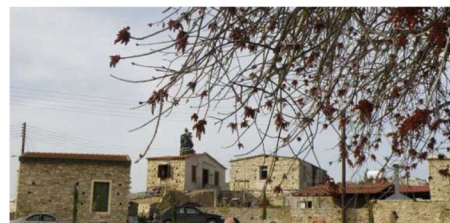


ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ, ΚΑΤΑΚΟΜΒΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΙΠΙΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ, ΟΤΙ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣΑΝ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΛΙΘΙΚΗ ΕΠΟΧΗ.



ΑΓΡΟΤΙΚΟ
ΗΜΙΟΡΕΙΝΟ

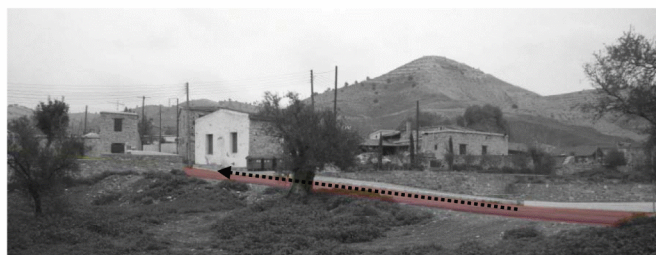
ΣΕ ΥΨΟΜΕΤΡΟ 150m
ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΤΡΕΜΙΘΟΥ



ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ: 300 ΑΤΟΜΑ

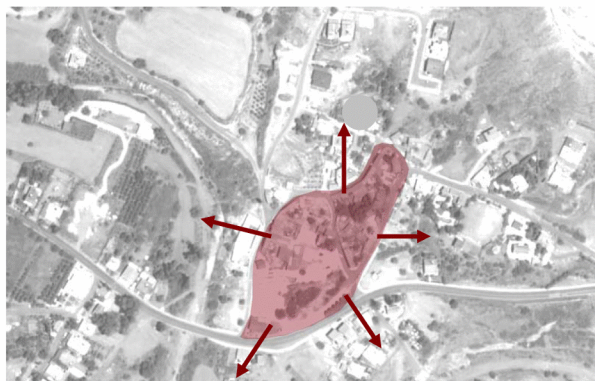


ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΠΕΡΙΚΥΚΛΩΜΕΝΟ ΑΠΟ ΒΟΥΝΑ



ΟΜΑΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ



Ο ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΠΟΥ ΜΕΧΡΙ ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΕ ΦΥΣΙΚΟ ΕΜΠΟΔΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.



ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΚΟ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΚΛΙΤΟ ΣΕ ΡΥΘΜΟ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΜΕ ΚΑΜΑΡΩΤΗ ΣΤΕΓΗ. ΕΙΝΑΙ ΚΤΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ.

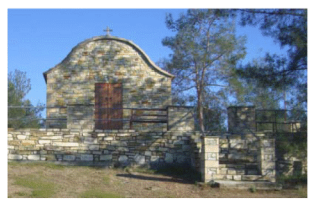
2. ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ ΣΤΕΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΥΟ ΑΝΩΓΙΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ ΠΕΤΡΟΚΤΙΣΤΟΥ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΟΣ. ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΕ ΤΟ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΣΠΙΤΙ ΕΝΟΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΥ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΥΠΑΡΧΕΙ ΈΝΑ ΧΑΜΑΜ.

3. ΤΖΑΜΙ
ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1963 ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΕ ΕΝΑ ΜΕΙΚΤΟ ΧΩΡΙΟ. ΑΝ ΚΑΙ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΚΕΙ ΤΟ ΤΖΑΜΙ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΩΝ.

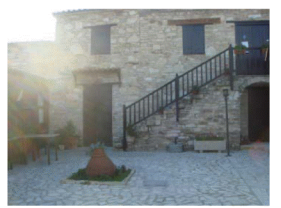
4. ΜΥΛΟΣ
Ο ΕΛΑΙΟΜΥΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΠΑΡΗΓΑΓΕ ΛΑΔΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ. ΣΗΜΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΜΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ.

5. ΠΛΑΤΕΙΑ
ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΠΥΡΗΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΩ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΤΑΒΕΡΝΑ, ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΙΑΤΡΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

6. ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΗΤΡΟΠΑΡΘΕΝΟΥ ΑΝΝΑΣ
ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΙΑ ΗΤΑΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ. ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ.



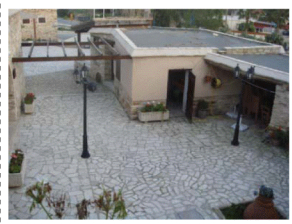
1



2



4



5



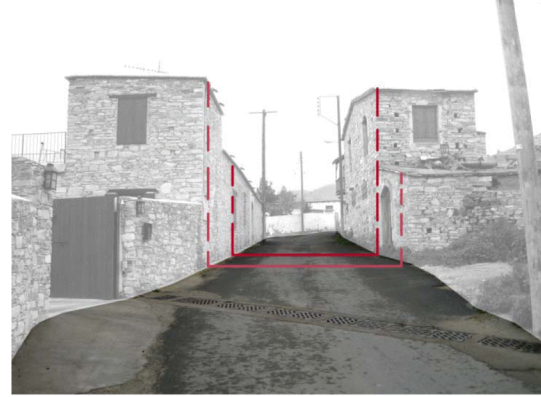
3



6



ΣΧΕΣΗ ΥΦΟΥΣ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ.



Στενοί ελικοειδείς δρόμοι στον πυρήνα



Κύριος δρόμος Ψευδάς – Αγία Άννα

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΔΡΟΜΟ ΨΕΥΔΑ – ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ. Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΕΡΝΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΥΡΗΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.

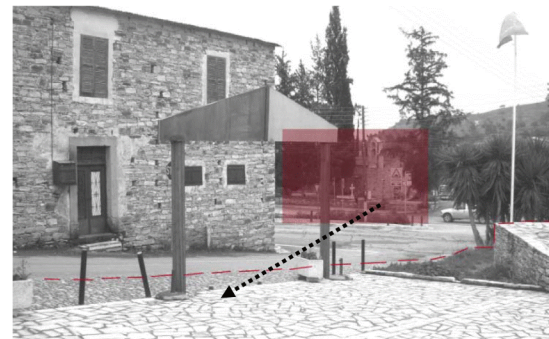
Η ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΠΥΡΗΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΕΤΑΙ ΜΕ ΕΛΙΚΟΕΙΔΕΙΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΕΝΟΙ.



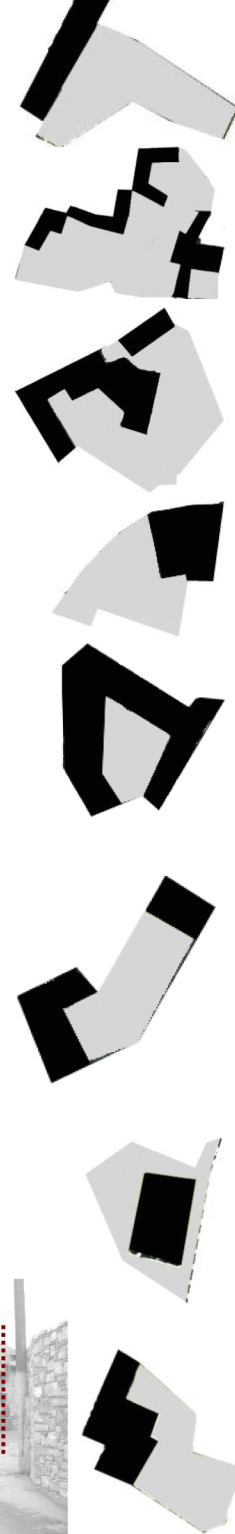
ΠΛΑΤΩΜΑΤΑ



ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΧΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΠΛΑΤΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ.



ΤΑ ΠΛΑΤΩΜΑΤΑ ΑΠΟΤΕΛΟΥΣΑΝ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΣΥΝΑΞΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ. ΑΡΧΙΚΑ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΠΛΑΤΩΜΑ ΗΤΑΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΗΤΡΟΠΑΡΘΕΝΟΥ ΑΝΝΑΣ. ΑΡΓΟΤΕΡΑ ΘΕΛΟΝΤΑΣ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΡΟΛΟ ΠΟΥ ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΖΕ ΤΟ ΠΛΑΤΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟ ΜΕΤΕΦΕΡΑΝ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΠΥΡΗΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ.



Ο ΠΥΡΗΝΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΟΛΥΠΛΟΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ, ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΜΙΚΡΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΚΑΤΟΙΚΙΑ.



ΤΑ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΚΑΝΟΝΙΣΤΟ ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΕΣ ΑΛΛΗΛΟΣΥΝΔΕΟΝΤΑ, ΕΧΟΝΤΑΣ ΑΣΑΦΗ ΟΡΙΑ.



ΤΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΗΘΩΣ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟ. ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ ΣΑΝΙΔΩΤΑ.

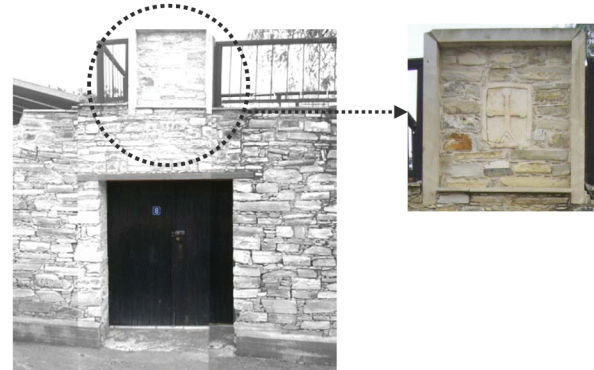
ΘΥΡΕΣ

ΟΙ ΘΥΡΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΛΕΣ ΟΡΘΟΓΩΝΙΕΣ ΣΑΝΙΔΩΤΕΣ. ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟ ΥΠΕΡΥΨΟ.

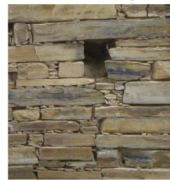
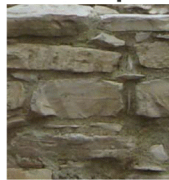
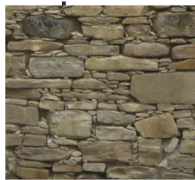
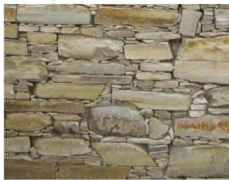
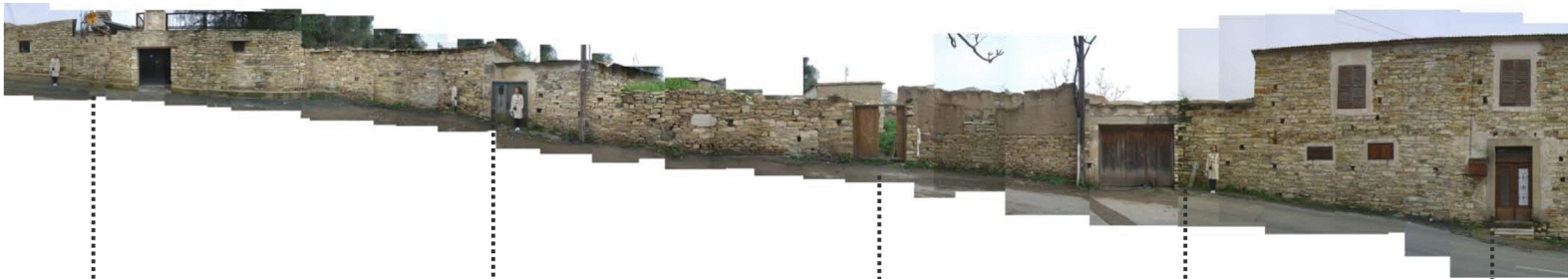


ΟΙ ΕΞΩΣΤΕΣ ΣΥΝΑΝΤΩΝΤΑΙ ΣΤΑ ΔΙΩΡΟΦΑ ΣΠΙΤΙΑ. ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΘΗΚΑΝ ΣΤΕΓΑΣΜΕΝΟΙ ΕΞΩΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΘΩΣ ΕΠΙΣΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ.

ΤΟ ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΕΞΩΣΤΗ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΞΥΛΙΝΑ ΥΠΟΣΤΥΛΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΣΑΝ ΗΛΙΑΚΟΣ ΣΤΟ ΑΝΩΙ.



ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ ΣΠΙΤΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΜΕΝΗ ΜΙΑ ΠΛΑΚΑ ΜΕ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΚΑΙ ΤΗ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ 1882.



ΟΡΟΦΕΣ

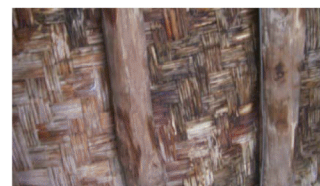


ΚΡΟΔΩΜΑΤΑ



Επίπεδη οροφή

Οροφή με κλίση



ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΑΠΟΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΒΟΛΙΤΖΙΩΝ

ΟΙ ΤΟΙΧΟΙ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ ΚΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΛΙΘΟΥΣ ΚΑΙ ΠΛΙΘΑΡΙ. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Η ΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.

ΚΥΡΙΩΣ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΛΑΞΕΥΜΕΝΟΙ ΕΠΙΜΗΚΕΙΣ ΑΣΒΕΣΤΟΛΙΘΟΙ ΜΕ ΧΡΥΣΩΠΕΣ ΡΑΒΔΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΑΛΙΚΙΑ ΓΙΑ ΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΤΟΥΣ.

ΣΕ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ ΠΑΡΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΠΕΤΡΑΣ ΣΤΟ ΚΑΤΩ ΜΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΤΙΣΜΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΛΙΘΑΡΙ ΕΠΙΧΡΙΣΜΕΝΟ ΜΕ ΠΗΛΟ.

ΟΙ ΣΤΕΓΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΠΟΙΚΙΛΟΥΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΣΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΟΝΟΚΛΙΝΕΙΣ, ΔΙΚΛΙΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΕΣ.

ΟΙ ΣΤΕΓΕΣ ΜΕ ΚΛΙΣΗ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ ΚΟΚΚΙΝΩΠΟΥ Η' ΓΚΡΙΖΩΠΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ.

Η ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΟΦΗΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΑΠΟ ΒΟΛΙΤΖΙΑ Ή ΣΕ ΣΠΑΝΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΜΟΡΙΝΕΣ. ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΑ ΒΟΛΙΤΖΙΑ ΣΥΝΑΝΤΟΥΜΕ ΣΕΙΡΕΣ ΑΠΟ ΚΛΑΔΙΑ Ή ΚΑΛΑΜΙΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΟΔΗΓΩΝ, ΣΑΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΨΑΘΑΡΚΕΣ.



ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΩΜΑΤΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΟΥΝ ΤΟ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ.

ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΥΠΑΡΧΕΙ Ο ΗΛΙΑΚΟΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΚΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ.

1 ΟΙΚΙΑ ΜΕ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΣΕ ΣΧΗΜΑ Γ. ΤΟ ΚΤΙΣΜΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΜΑΡΑ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ.

2 ΟΙΚΙΑ ΜΕ ΗΛΙΑΚΟ ΚΑΙ ΑΥΛΗ ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ. Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ.

3, 6 Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΛΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΑΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΟΡΤΙΟΥ. ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΛΗ ΥΠΑΡΧΕΙ ΜΙΑ ΣΚΑΛΑ Η ΟΠΟΙΑ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΟΡΟΦΟ, ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΜΠΡΟΣΤΙΝΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΡΥΝΑΡΙΑ

ΤΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΩΜΑΤΙΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΛΗ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΠΟΧΩΡΗΤΗΡΙΟ, ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ.

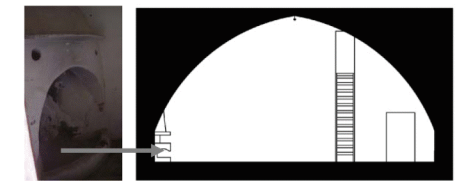
4 ΟΙΚΙΑ ΜΕ ΜΑΚΡΥΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΗΛΙΑΚΟ. Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΕΤΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ.

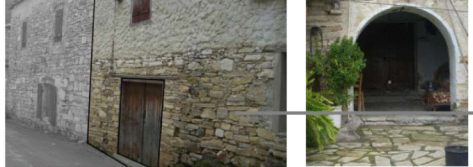
5 ΠΛΑΤΥΜΕΤΩΠΟ ΔΙΧΩΡΟ ΜΑΚΡΥΝΑΡΙ ΜΕ ΚΑΜΑΡΑ.



ΤΟ ΣΩΣΠΙΤΟ ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΛΑΞΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΣΑΝ ΚΑΒΑ ΛΟΓΩ ΣΚΟΤΟΥΣ ΚΑΙ ΥΓΡΑΣΙΑΣ.

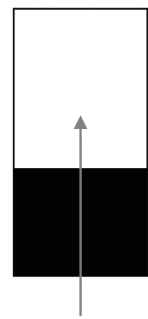
ΜΙΑ ΞΥΛΙΝΗ ΣΚΑΛΑ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΕΝΑ ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΠΑΤΩΜΑ, ΤΟ ΛΕΓΟΜΕΝΟ ΣΕΝΤΕ. ΤΟ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΣΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΛΑΞΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ Η ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΧΩΡΟ ΥΠΝΟΥ.



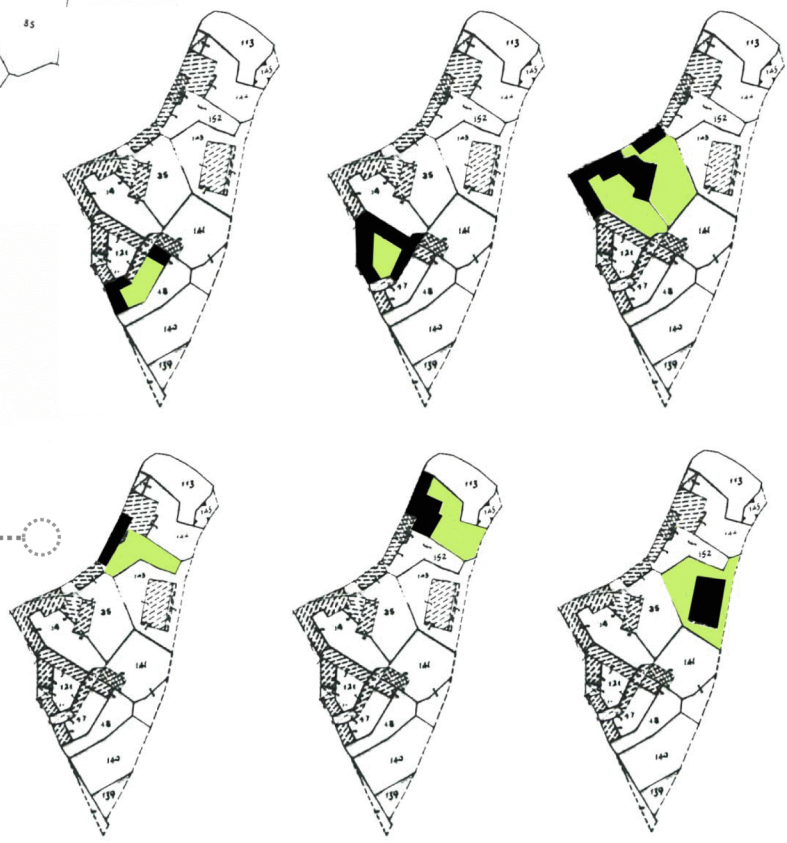
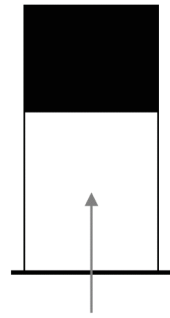


Η ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΤΙΣΤΟΥΣ.

ΤΟ ΚΤΙΣΜΑ ΕΦΑΠΤΕΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΑΦΗΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΥΛΗ ΣΤΟ ΠΙΣΩ ΜΕΡΟΣ, ΦΑΝΕΡΩΝΟΝΤΑΣ ΕΤΣΙ ΤΗΝ ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ.



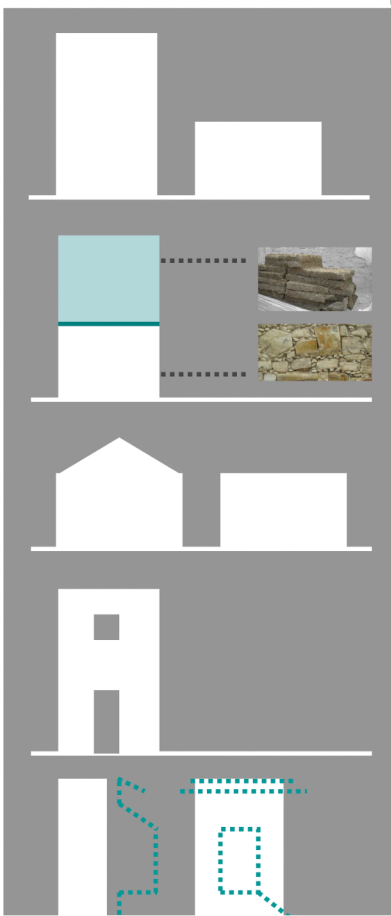
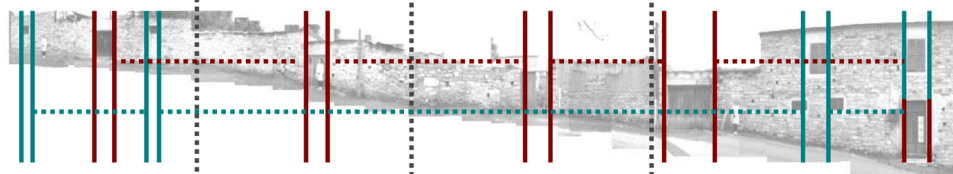
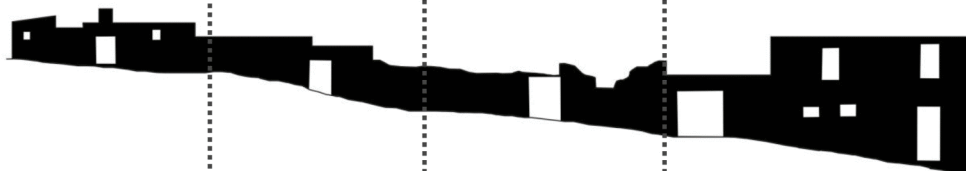
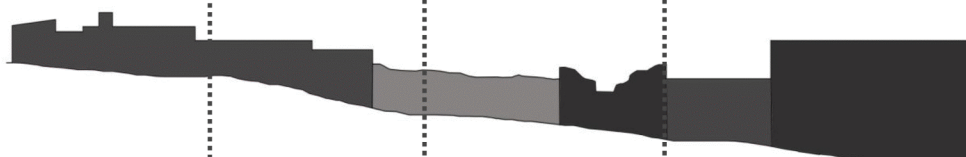
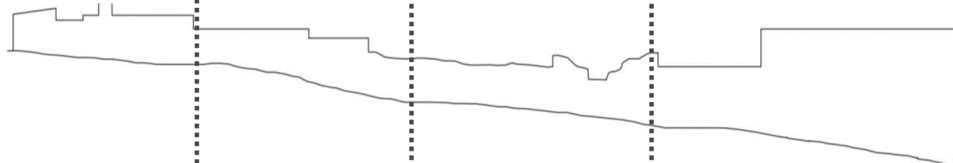
ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ Η ΑΥΛΗ ΕΙΝΑΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΡΗΣΗ ΨΗΛΟΥ ΜΑΝΤΡΟΤΟΙΧΟΥ.







ΕΝΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ: ΥΛΙΚΑ, ΚΕΝΟ-ΠΛΗΡΕΣ, ΥΨΗ, ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ



Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική κατέχει μια επίγνωση των αναγκών των δημιουργών της. Αυτή η επίγνωση προέρχεται από τη συνειδητή και υποσυνείδητη γνώση της καθημερινότητας τους, των απαραίτητων εργασιών και λειτουργιών τους και από την εμπειρική κατασκευαστική γνώση που οδηγεί στο να φαίνεται ότι η μορφή πηγάζει φυσικά και αβίαστα. Οι όψεις του οικισμού της Αγίας Άνας αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα της αρμονικής σχέσης που προκύπτει στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική μέσα από μια ιστορική συνέχεια. Η μελέτη ασχολείται με τη μορφολογική και κατασκευαστική ανάλυση των όψεων στην Αγία Άνα, μέσα από την οποία αντλούμε πληροφορίες τόσο για την εμπειρικοβιωματική γνώση των κατοίκων όσο και για τον τρόπο ζωής τους.

Ο πυρήνας της Αγίας Άνας είναι το σημείο στο οποίο βρίσκονται τα αυθεντικά παραδοσιακά κτίσματα και σε αυτό επικεντρώνεται η έρευνα. Ο γενικός μορφολογικός χαρακτήρας των όψεων παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον που έγκειται στο γεγονός ότι μέσα στη συνεκτική ομοιομορφία των όψεων πηγάζει μια ευρηματική ποικιλομορφία. Αυτό προκύπτει από την κοινή αντιμετώπιση των κατοίκων για τη διαμόρφωση του κτιστού χώρου, από τη γενική χρήση ίδιων υλικών και χρωμάτων για τη διαμόρφωση των όψεων και από την κοινή κατασκευαστική διαδικασία.

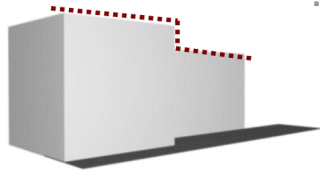
Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι μέσα από το συνολικό κτίσιμο του οικισμού παρατηρούνται εναλλαγές οι οποίες ενισχύουν την ποικιλομορφία και την πολυπλοκότητα του οικισμού. Τέτοιες εναλλαγές δημιουργούνται από τα μονώροφα και τα διώροφα σπίτια και από τα δώματα και τις στέγες με κλίση όταν αυτά τα χαρακτηριστικά παρουσιάζονται σε συνεχείς όψεις ή σε επικαλύψεις των όψεων. Επιπλέον σημειώνονται εναλλαγές στην υλικότητα των όψεων, στην υφή και στους χρωματισμούς τους καθώς επίσης και εναλλαγές στην επιπεδότητα των όψεων με την

ΑΝΟΙΓΜΑ ΘΥΡΑΣ

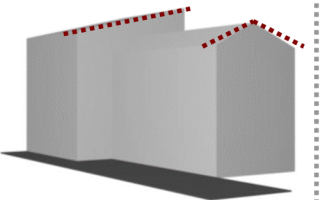
ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΘΥΡΩΝ

ΑΝΟΙΓΜΑ ΠΑΡΑΘΥΡΟΥ

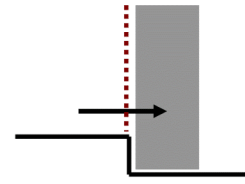
ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΑΡΑΘΥΡΩΝ



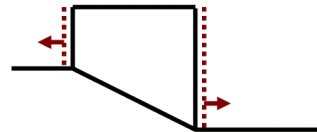
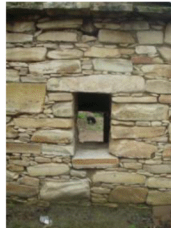
ΦΑΙΝΕΤΑΙ Η ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΚΑΤΗΦΟΡΙΚΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ.



ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΣΤΑ ΎΨΗ ΤΩΝ ΣΤΕΓΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΚΛΙΣΕΩΝ.



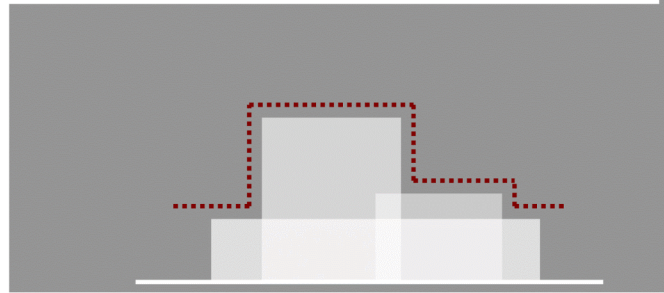
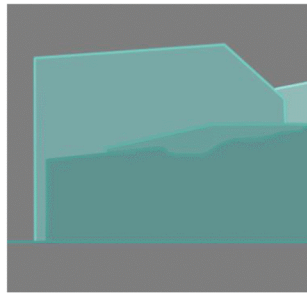
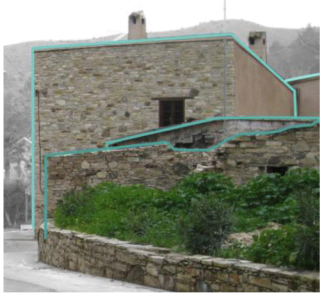
ΣΕ ΠΟΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΕΙΤΑΙ Η ΠΟΡΤΑ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΠΟ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΜΙΚΡΑΙΝΟΝΤΑΣ ΕΤΣΙ ΤΗΝ ΟΨΗ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ.



ΚΑΠΟΙΕΣ ΦΟΡΕΣ Η ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΠΡΟΚΑΛΟΥΣΕ ΤΗ ΣΜΙΚΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΟΨΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝΕ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΨΗ.

ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ ΟΨΕΩΝ.

ΑΠΟ ΤΑ ΎΨΗ ΞΕΧΩΡΙΖΕΙ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΚΤΙΣΜΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ



παρουσία επιμέρους μορφολογικών στοιχείων. Αυτές οι εναλλαγές οι οποίες συμβάλλουν στην πολυπλοκότητα των σπιτιών μεταξύ τους, έρχονται να δέσουν για να αποτελέσουν την ομοιομορφία του συνόλου.

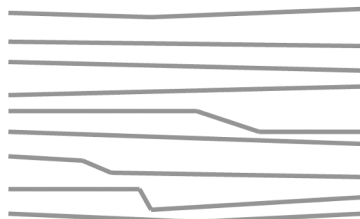
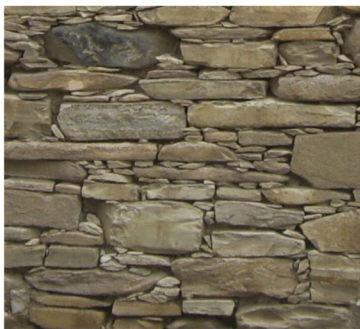
Το εξωτερικό των κατοικιών διακρίνεται από ανεπιτήδευτο ύψος και απλότητα. Κτισμένες σε επαφή με το δρόμο συχνά σχηματίζουν ένα ψηλό και ενιαίο μέτωπο προς το οδικό δίκτυο. Σε αυτό το μέτωπο είναι αισθητές οι εναλλαγές σε ύψη και όγκους. Αντίθετα, η χρήση ίδιου υλικού και οι όμοιοι χρωματισμοί που συνυπάρχουν αντικατοπτρίζουν την ομοιογένεια, σε βαθμό που μπερδεύονται οι ιδιοκτησίες αναμεταξύ τους.

Αυτή η σχέση των όψεων πέρα από τη γραμμική διάταξη στην οποία παρουσιάζεται, δημιουργείται και από κατακόρυφη διάταξη σύμφωνα με τον τοπογραφικό χαρακτήρα της Αγίας Άνας. Η ελαφριά κλίση του εδάφους διαδραματίζει βασικό ρόλο στην τοποθέτηση και στη χωροθέτηση των κατοικιών και σαφώς επηρεάζει τις όψεις. Κάποιες φορές μάλιστα η μορφολογία του εδάφους μείωνε το ύψος της όψης προς το δρόμο και αύξανε το ύψος της εσωτερικής όψης. Σε αρκετά σημεία μάλιστα από το δρόμο παρατηρείται η πόρτα να βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο και να κρύβεται μικρό μέρος της. Αυτό προέκυπτε από τη δημιουργία νέων οδοστρωμάτων που ανέβαζαν το επίπεδο του δρόμου σε αντίθεση με το επίπεδο της κατοικίας.

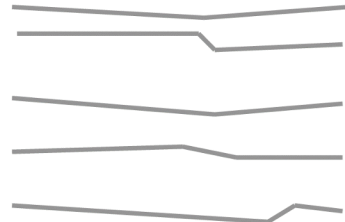
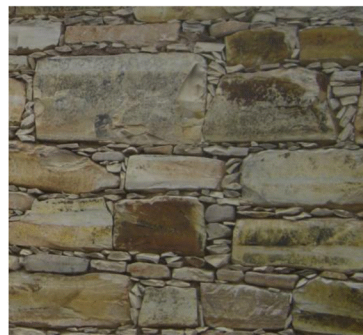
Η δημιουργία του οικισμού και του κάθε σπιτιού μέσα από τη συγκρότηση επιμέρους δωματίων φανερώνεται στις όψεις αφού κάθε ένα από τα συγκροτήματα απαρτίζεται από επικαλύψεις όψεων. Η όψη του κάθε κτηριακού όγκου στα οικιστικά συγκροτήματα κρύβει ή κρύβεται από τις υπόλοιπες. Κάτι τέτοιο παρουσιάζεται ιδιαίτερα αισθητό στις εσωτερικές όψεις ή όταν η κατοικία έχει μαντρότοιχο και αναπτύσσονται τα επιμέρους δωμάτια στο βάθος. Μέσα από αυτές τις επικαλύψεις των όψεων μπορείς να αντιληφθείς τον κύριο χώρο του σπιτιού ο οποίος είτε είναι διώροφος σε αντίθεση με τα μονώροφα δωμάτια είτε έχει ελάχιστη υψομετρική διαφορά από τα επιμέρους.



Η ΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.



ΔΙΑΤΑΞΗ ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΣΤΡΩΣΕΙΣ ΟΤΑΝ ΤΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΕΙΝΑΙ ΣΧΕΔΟΝ ΤΑ ΙΔΙΑ.



ΑΚΑΝΟΝΙΣΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΠΕΤΡΩΝ ΟΤΑΝ ΤΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΩΝ ΠΕΤΡΩΝ ΠΟΙΚΙΛΟΥΝ.



ΤΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΗΝ ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑ. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΩΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΗΛΟ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΝΑ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΣΧΕΔΟΝ ΤΕΛΕΙΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΨΗ.

ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΜΑΝΤΡΟΤΟΙΧΟΥΣ ΑΠΟΥΣΙΑΖΕΙ ΕΝΤΕΛΩΣ Ο ΠΗΛΟΣ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΧΤΙΣΜΕΝΟΙ ΧΩΡΙΣ ΚΟΝΙΑΜΑ ΜΟΝΟ ΜΕ ΠΕΤΡΕΣ ΣΤΟΙΒΑΓΜΕΝΕΣ Η ΜΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΆΛΛΗ.

Η απλότητα που χαρακτηρίζει την κατασκευή και τη λειτουργία του κτίσματος επηρεάζει ουσιαστικά και όλη την εξωτερική του εμφάνιση. Η γενική χρήση του ίδιου υλικού, της πέτρας, για όλους τους επιμέρους όγκους του οικισμού είναι στοιχείο το οποίο αναδεικνύει την ομοιογένεια και την ενότητα των όψεων στον οικισμό. Αυτή η γενική χρήση του υλικού, προβάλλει μία ομοιομορφία στην υφή και στο χρώμα του και συμβάλει σε μια εναρμόνιση των όψεων με το φυσικό του περιβάλλον.

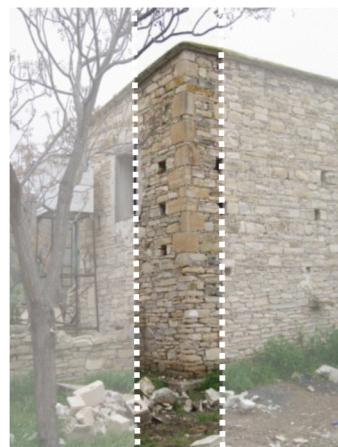
Το κύριο υλικό τοιχοποιίας στην Αγία Άννα και συνεπώς το κύριο υλικό των όψεων είναι ο λίθος. Ευρεία χρήση είχε η πέτρα της περιοχής την οποία μπορούσαν να προμηθευθούν εύκολα και να την επεξεργάζονται με δεξιοτεχνία. Η κατασκευή της τοιχοποιίας έχει άμεση σχέση με τα είδη πέτρας που χρησιμοποιεί. Συνήθως επιτυγχάνεται με δύο τρόπους που ο καθένας ανάλογα με το σχήμα και τη μορφή της πέτρας διαμορφώνει και την εμφάνιση των όψεων. Στον πρώτο τρόπο παρατηρούνται οριζόντιες σχεδόν στρώσεις που αυτό επιτυγχάνεται όταν οι πέτρες είναι κατεργασμένες και σχεδόν όλες έχουν το ίδιο μέγεθος. Στο δεύτερο τρόπο υπάρχουν πέτρες ακανόνιστου μεγέθους. Αυτό δημιουργεί εναλλαγές μικρών και μεγάλων πετρών που προσδιορίζουν τις οριζόντιες στρώσεις σε μεγαλύτερες καθ' ύψος αποστάσεις.

Ο τρόπος κατασκευής της τοιχοποιίας είναι εμφανής στις όψεις αφού αναδεικνύονται τα επιμέρους υλικά που χρησιμοποιούνται. Μετά τη στρώση των λίθων παρεμβάλλεται πηλός ως συνδετικό υλικό το οποίο όμως οι τεχνίτες προσπαθούσαν να το αποκρύψουν όσο μπορούσαν από τις όψεις για να δίδεται η εντύπωση ότι οι πέτρες μπορούσαν να σταθούν από μόνες τους χωρίς τη χρήση πηλού. Για να το πετύχουν αυτό, λόγω του ότι η ολοκληρωτική απόκρυψη του πηλού από την όψη ήταν αδύνατη, χρησιμοποιούσαν χαλίκια ανάμεσα στις πέτρες για αρμολόγηση. Σε περιπτώσεις που παρέμεναν κάποια μικρά κενά στην τοιχοποιία χρησιμοποιούσαν τα χαλίκια για να τα κλείσουν.

Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι στην τοιχοποιία μιας όψης σπάνια διατηρείται μια ομοιομορφία σε σχέση με τα μεγέθη, το σχήμα και τον τρόπο κατασκευής της. Αυτό σχετιζόταν τόσο με οικονομικούς λόγους όσο και με κατασκευαστικούς. Πολλές φορές μπορεί να ξεκινούσε το κτίσιμο ένας τεχνίτης και λόγω του ότι η οικογένεια δεν μπορούσε να αντέξει το κόστος,



ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΟΨΕΩΝ ΚΑΘΕ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΡΟΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΩΝΙΟΛΙΘΟΥΣ.



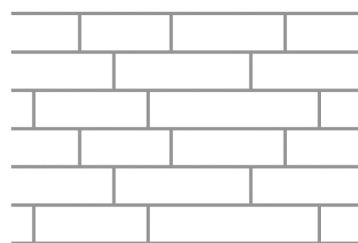
ΓΩΝΙΟΛΙΘΟΙ



ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΙΧΟΠΟΙΑΣ



ΑΛΛΑΓΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ



Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΠΛΙΘΑΡΙΟΥ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ.

πέτρα

πέτρα

πέτρα

ολοκληρώνουν την κατασκευή ο ιδιοκτήτης με τον δικό του τρόπο κατασκευής. Άλλες φορές πάλι για το χτίσιμο του σπιτιού μαζεύονταν πολλοί φίλοι και συγγενείς της οικογένειας και βοηθούσαν με το δικό τους τρόπο. Συνεπώς τα πολλά χέρια βοήθειας έφερναν μαζί τους και μια ποικιλομορφία στην κατασκευή και στην όψη. Επίσης ήταν δύσκολο να βρουν πανομοιότυπες πέτρες ή να μπορούν να τις λαξεύσουν όλες με τον ίδιο τρόπο αφού η εργασία γινόταν με τα χέρια του καθενός.

Σε μια μετωπική διάταξη όψεων διαχωρίζονται οι ιδιοκτησίες από τη διαφοροποίηση στην επεξεργασία της πέτρας. Οι γωνιόλιθοι που χρησιμοποιούνται περιορίζουν αυτό το διαχωρισμό. Οι γωνιόλιθοι κτίζονται με τις ίδιες πέτρες της τοιχοποιίας με τη διαφορά ότι το μέγεθός τους είναι συνήθως μεγαλύτερο.

Τα παλαιότερα σπίτια στον οικισμό της Αγίας Άννας χρησιμοποιούν στις όψεις τους πλιθάρι για τοιχοποιία αντί για λίθο. Μάλιστα σε ορισμένες όψεις γίνεται συνδυασμός της πέτρας με το πλιθάρι. Στις περιπτώσεις που συνδυάζονται η πέτρα και το πλιθάρι τοποθετείται η πέτρα χαμηλά μέχρι ένα μέτρο και το πλιθάρι πάνω. Υπάρχουν διώροφα κτήρια στα οποία η πέτρα καταλαμβάνει όλο τον πρώτο όροφο και το πλιθάρι βρίσκεται στο δεύτερο όροφο. Το πλιθάρι ήταν βασικό υλικό για τους κατοίκους, όπως και η πέτρα, με εύκολη και γρήγορη διαδικασία κατασκευής. Ανακάτευαν τον πηλό με άχυρα, τα οποία σε κάποιες όψεις είναι εμφανή δίνοντας τους μια τραχιά επιφάνεια. Ζύμωναν τον πηλό σε σχήμα ορθογώνιο και το άφηναν στον ήλιο να στεγνώσει. Σε αντίθεση με την τοιχοποιία από πέτρα το πλιθάρι δεν παρουσιάζει πολλές εναλλαγές.

Ο τρόπος που είναι τοποθετημένες οι πέτρες στην όψη και το πού ακριβώς βρίσκονται δείχνει κάποια ιδιαίτερα στοιχεία της κατασκευής καθώς επίσης και μεταγενέστερες αλλαγές σε όλο το κτήριο. Για παράδειγμα στην τελευταία στρώση από πέτρες σε μια τοιχοποιία χρησιμοποιούνται πλακοειδείς πέτρες ή χαλίκια για να ευθυγραμμίσουν τις τελικές στρώσεις ώστε να δημιουργεί μια επίπεδη επιφάνεια για την κατασκευή του δώματος. Όταν πρόκειται για στέγη με κλίση πάλι χρησιμοποιούνται πλακοειδείς πέτρες ή χαλίκια τα οποία όμως τοποθετούνται σε στρώσεις ανά τακτά διαστήματα για να δημιουργήσουν την κλίση.

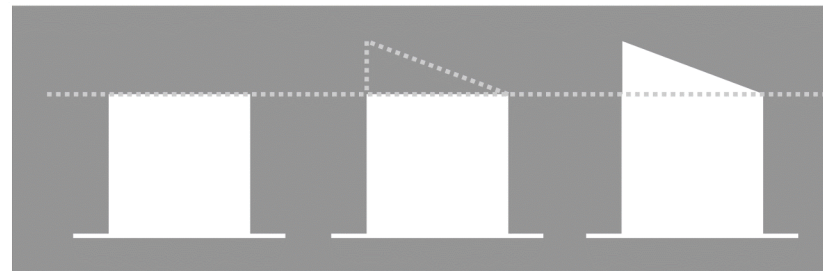
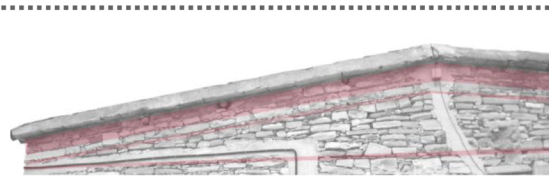


ΠΛΙΘΑΡΙ



Η ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΔΙΝΕΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ.

ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΠΩΣ Ο ΤΟΙΧΟΣ ΑΥΞΗΣΕ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΥ.



Ο ΤΡΟΠΟΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ ΤΩΝ ΣΠΙΤΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ

1. ΜΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΔΩΜΑΤΑ, ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΠΟΥ ΣΙΓΑ ΣΙΓΑ ΕΞΑΦΑΝΙΖΕΤΑΙ

2. ΜΕ ΚΛΙΣΗ, ΕΙΤΕ ΜΟΝΟΚΛΙΝΗΣ ΕΙΤΕ ΔΙΚΛΙΝΗΣ

Για καλύτερα επικρατούσαν τα επίπεδα οφάρια ενώ αργότερα τα περισσότερα άρχισαν να μετατρέπονται σε στέγες με ελαφριά κλίση για προστασία από τα νερά της βροχής. Για να συμβεί αυτό έπρεπε να δημιουργήσουν μια διαφορά ύψους ανάμεσα στους δύο τοίχους, ανάμεσα δηλαδή στην εσωτερική και στην εξωτερική όψη. Η προσθήκη τοιχοποιίας στη μία όψη φαίνεται από τη διαφορετικότητα του υλικού σε σχέση με το υπόλοιπο. Έτσι μέσω της ανάγνωσης των υλικών διεξάγονται συμπεράσματα όσο αφορά την ιστορική εξέλιξη της οικοδομής.

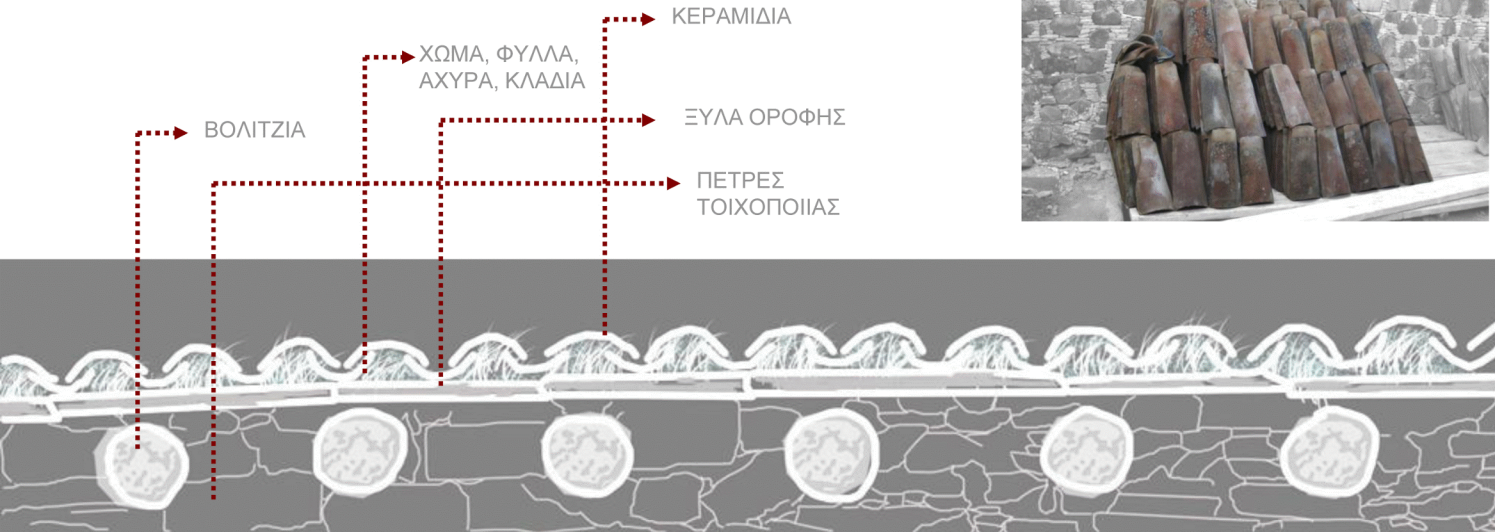
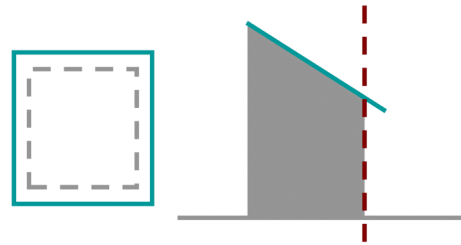
Οι εναλλαγές που συμβαίνουν στις όψεις ανάμεσα σε επίπεδες και στέγες με κλίση παρουσιάζουν ενδιαφέρον τόσο σε θέμα μορφολογικό όσο και σε θέμα κατασκευαστικό. Τα στρώματα της κατασκευής τόσο του δώματος όσο και της επικλινούς στέγης είναι εμφανή σε κάποιες όψεις του οικισμού. Η στρώση από άχυρα που προστίθεται πάνω από τα καλάμια ή τις ψαθαρκές που βρίσκονται στο εσωτερικό φαίνεται και εξωτερικά μαζί με την επίστρωση από χώμα ή πηλό. Η χρήση αυτών των άχυρων ήταν απαραίτητη για να μην πέφτει ο πηλός στο εσωτερικό του σπιτιού. Το δώμα χαρακτηρίζεται από πολλά στρώματα πηλού διότι απαιτούσε συνεχή συντήρηση από τα νερά της βροχής που εισχωρούσαν στο σπίτι και υπήρχε πρόβλημα υγρασίας. Συνεπώς κάθε τέλος καλοκαιριού το κυλίνδριζαν είτε με τα πόδια είτε με ένα ειδικό εργαλείο το «τζιλίντρι» για να καλύπτουν τις ρωγμές που έμεναν ανοικτές μετά από κάθε επίστρωση. Σε αντίθεση με το δώμα στις επικλινείς στέγες τοποθετούνται κεραμίδια.

Οι οροφές μαζί με τις τοιχοποιίες συμβάλλουν σε μια ενότητα με το φυσικό περιβάλλον λόγω των φυσικών υλικών και των χρωμάτων που χρησιμοποιούν. Η πέτρα, το πλιθάρι, ο πηλός, τα φύλλα, τα άχυρα, το χώμα έρχονται να εντάξουν ομαλά τον οικισμό στο γύρω περιβάλλον. Παρόλο που τα δώματα βοηθούν σε μια αρμονικότερη ένταξη με το περιβάλλον οι νεότερες στέγες με τις ήπιες κλίσεις δεν διαταράσσουν πολύ την αρμονία του συνόλου και δε διασπούν σε μεγάλο βαθμό το δομημένο χώρο από το φυσικό περιβάλλον με το κοκκινωπό τους χρώμα.

ΕΠΙΠΕΔΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΨΕΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ



ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΤΕΓΕΣ ΜΕ ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ ΚΟΚΚΙΝΩΠΑ Η ΓΚΡΙΖΩΠΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΠΑ ΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΧΩΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.



ΑΠΟΛΗΞΕΙΣ ΒΟΛΙΤΖΙΩΝ



ΒΑΣΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΟΥ ΣΥΧΝΑ ΠΡΟΙΔΕΑΖΕΙ ΤΟ ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΒΟΛΙΤΖΙΑ, ΠΟΥ ΔΙΑΚΟΠΟΥΝ ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ ΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ.



Οι όψεις της Αγίας Άνας είναι λιτές και αδρές χωρίς έντονα διακριτικά στοιχεία. Τα ανοίγματα, τα μπαλκόνια, οι προεξοχές της στέγης καθώς επίσης και επιπλέον μορφολογικά στοιχεία όπως η σκάλα και οι κουζοστάτες είναι τα μόνα στοιχεία ποικιλίας και αλλαγής. Αυτά τα στοιχεία συμβάλλουν στο να χάνεται η επιπεδότητα της όψης. Σε αυτή τη διατάραξη συντείνουν και κάποια κατασκευαστικά στοιχεία.

Τα κεραμίδια προεξέχουν από τους τοίχους για κατασκευαστικούς λόγους. Δημιουργούν γείσο περιμετρικά από το σπίτι για να προστατεύονται οι τοίχοι από τα νερά της βροχής. Σε αντίθεση με αυτό, το τελείωμα του δώματος απολήγει στις πέτρες της τοιχοποιίας διατηρώντας την επιπεδότητα στις όψεις.

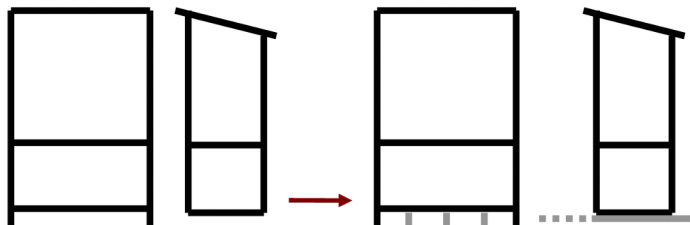
Τέτοια κατασκευαστικά στοιχεία που διασπούσαν την επιπεδότητα της όψης αποτελούσαν τη διακόσμηση των όψεων αφού παρείχαν μια άλλη μορφή και διάθεση στο κτίσμα. Οι χωλέρτες που βρίσκονταν στην οροφή τόσο σε στέγες με κεραμίδια όσο και σε δώματα διέκοπταν τη γενική επίπεδη εμφάνιση της όψης. Οι χωλέρτες ήταν πήλινοι σωλήνες και κατείχαν το ρόλο των υδρορροών αφού βοηθούσαν στο να απομακρύνεται το νερό από τις οροφές.

Τα «βολιτζια» αποτελούν τον κύριο στατικό σκελετό της οροφής. Ήταν κορμοί δέντρων από τους οποίους αφαιρούσαν τα κλαδιά και καθάριζαν το φλοιό. Αποτελεί βασικό παράδειγμα σχετικά με το εξωτερικό που συχνά προιδεάζει το τι συμβαίνει στο εσωτερικό ενός κτίσματος. Διακόπτουν την ενιαία επιφάνεια της τοιχοποιίας και εμφανίζονται στις όψεις όπως είναι τοποθετημένα και στο εσωτερικό, δηλαδή με μια παράλληλη διάταξη σε μια απόσταση περίπου πενήντα εκατοστών το ένα με το άλλο. Τα «βολιτζια» ήταν κυρίως στρογγυλά και υπήρχαν και ορθογωνίου σχήματος ή μορίνες όπως ονομάζονται.

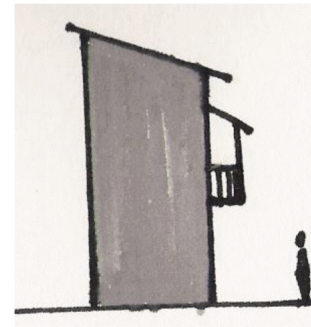
Τα μορφολογικά στοιχεία είναι σημαντικά στην όψη λόγω κλίμακας και χρήσης. Οι εξώστες στην Αγία Άνα βρίσκονται στις εσωτερικές και στις εξωτερικές όψεις. Οι εξώστες στις εσωτερικές όψεις ξεπερνούν σε αριθμό τους εξώστες στις εξωτερικές, πράγμα κατανοητό αφού η απομόνωση των κατοίκων από τη δημόσια ζωή λόγω φόβου και ανασφάλειας δεν επέτρεπε την ανοικτοσύνη προς το δρόμο. Συγκεκριμένα μόνο ένας εξώστης στην



ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΞΩΣΤΕΣ. ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΥΠΗΡΧΕ ΟΠΤΙΚΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΡΟΜΟ.



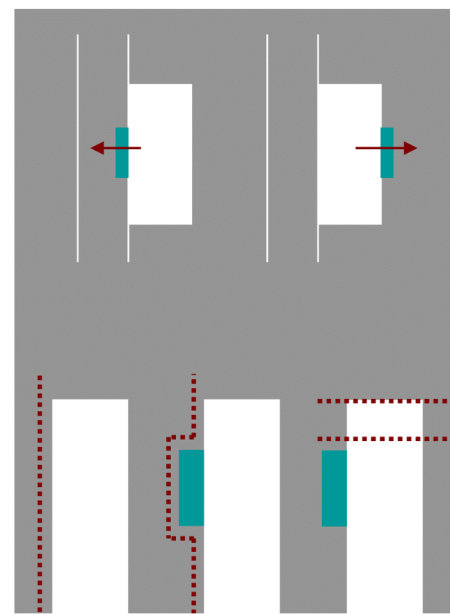
ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΝ ΣΕ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ «ΒΟΛΙΤΖΙΩΝ» ΤΟΥ ΚΑΤΩ ΟΡΟΦΟΥ.



από αστικές επιδράσεις σύμφωνα με τη γενική όψη της κατοικίας. Υπάρχουν εξώστες οι οποίοι αν και βρίσκονται στην εσωτερική όψη έχουν ορατή προσβασιμότητα στο δρόμο και είναι εξίσου ορατοί από το δρόμο.

Η στέγαση του εξώστη συνήθως ήταν χαμηλότερη από το ύψος της στέγασης του σπιτιού για κατασκευαστικούς λόγους. Με αυτό τον τρόπο ξεχώριζε ο εξώστης ως επιπλέον στοιχείο του σπιτιού και κατ' επέκταση της όψης. Οι εξώστες τονίζουν την ανθρώπινη κλίμακα με το μέγεθος και την καθ' αυτό κλίμακά τους προσδίδοντας στην όψη λεπτότητα και κομψότητα. Η γενική μορφή τους συνάδει με τη γενική λιτή μορφή των όψεων. Κατασκευάζονται από ξύλο και στηρίζονται σε προεκτάσεις των «βολιτζιών» του κάτω ορόφου με ένα σανιδωτό δάπεδο. Τα κάγκελά τους ήταν απλά και απέρριπτα χωρίς να προστίθενται ως επιπλέον ξεχωριστό στοιχείο αλλά ενισχύουν το σύνολο του εξώστη.

Οι σκάλες έχουν άμεση σχέση με τους εξώστες αφού αποτελούν το μέσο πρόσβασης προς αυτούς. Αυτά τα δύο στοιχεία επικρατούν στις εσωτερικές όψεις των διώροφων όψεων σε αντίθεση με τους εξώστες που βρίσκονται στην εξωτερική όψη και δε φαίνεται η πρόσβασή τους. Οι σκάλες κατασκευάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην καταλαμβάνουν μεγάλο χώρο από την κατοικία. Η απότομη κλίση τους, το μικρό πλάτος και οι μικρές τους διαστάσεις καθώς επίσης και το ότι είναι προσκολλημένες πάνω στις όψεις με ευθύγραμμο σχήμα ή σε σχήμα Γ καθορίζουν τη σημαντικότητα για τους κατοίκους στο να διατηρούν τον ελεύθερο χώρο της αυλής όσο το δυνατό πιο καθαρό διότι αποτελούσε για αυτούς σημαντικό χρηστικό χώρο.



Κάποια μικρότερα στοιχεία είναι οι κουζοστάτες ή ανοιχτές εσοχές που εξυπηρετούν χρήσεις του εσωτερικού μαρτυρώντας το δωμάτιο και το χώρο στον οποίο βρίσκονται. Ο κουζοστάτης συγκεκριμένα είναι άμεσα συνδεδεμένος με το χώρο της αυλής και για αυτό παρατηρείται μόνο στις εσωτερικές όψεις.

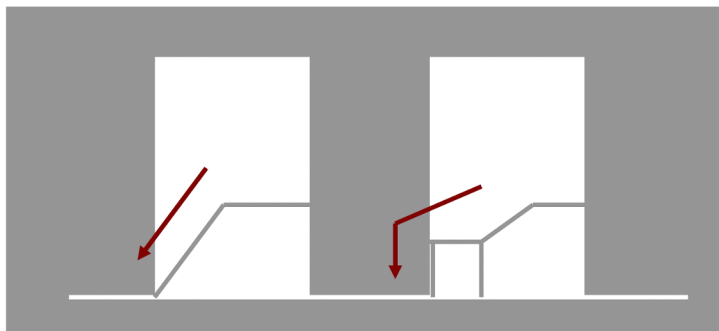
Η τοποθέτηση των κουφωμάτων στην εξωτερική παρειά της τοιχοποιίας ενίσχυε την επιπεδότητα των όψεων. Βρίσκονταν τοποθετημένα στην εξωτερική παρειά του τοίχου φανερώνοντας τη σημαντικότητα του εσωτερικού χώρου για τους



ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ



ΟΙ ΣΚΑΛΕΣ ΕΦΑΙΠΤΟΝΤΑΙ ΤΗΣ ΟΨΗΣ ΕΙΤΕ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΑΝΩ ΣΕ ΑΥΤΗΝ ΕΙΤΕ ΣΕ ΣΧΗΜΑ Γ.



κατοίκους σε σχέση με την εξωτερική όψη του σπιτιού. Λόγω του ότι η τοιχοποιία παρείχε κάποιο πάχος, συνήθως γύρω στα πενήντα εκατοστά, ο χώρος που δημιουργούσε το άνοιγμα του παραθύρου γινόταν μικρός χώρος του σπιτιού σαν ράφι. Σήμερα κάτι τέτοιο δε συμβαίνει και για αυτό μεταγενέστερα σπίτια στην Αγία Άννα έχουν το παράθυρο μέσα λόγω του ότι απαιτείται προστασία από τα νερά της βροχής και την υγρασία.



ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ ΜΑΡΤΥΡΟΥΝ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΤΗΡΙΟΥ Ή ΤΟΥ ΔΩΜΑΤΙΟΥ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ.



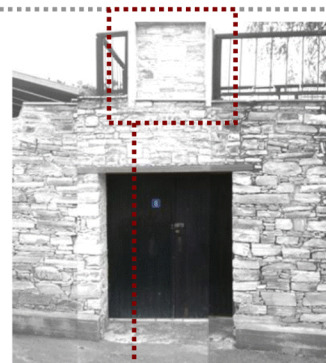
ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΜΥΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ.



ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΑΝΕΡΩΝΟΥΝ ΧΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΝ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΚΑΘΕ ΟΨΗΣ.



ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Ο ΚΟΥΖΟΣΤΑΤΗΣ ΕΊΝΑΙ ΑΜΕΣΑ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ.

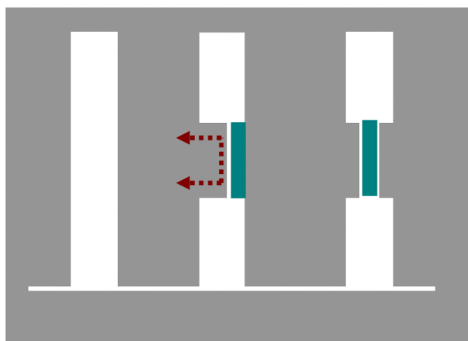


ΤΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥΝ ΓΙΑ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΑΚΟΠΤΕΙ ΤΗΝ ΕΝΤΥΠΩΣΗ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΟΓΚΩΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΝ.



ΔΙΑΚΟΠΤΟΥΝ ΤΗ ΜΟΝΟΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΟΓΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΝ.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ. Η ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΠΛΑΚΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ.

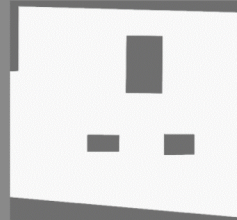
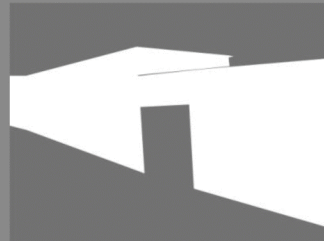
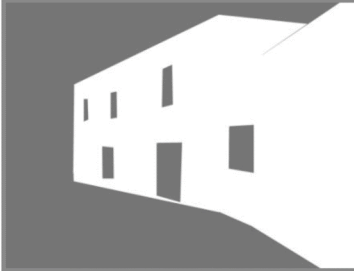


ΤΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΥΡΩΝ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΣΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΕΙΑ ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ (1) ΕΝΩ ΤΩΡΑ ΑΡΧΙΖΟΥΝ ΝΑ ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΟΜΒΡΙΑ ΥΔΑΤΑ. (2)

ΥΠΗΡΧΑΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΟΙ ΟΦΕΙΣ ΔΕΝ ΕΙΧΑΝ ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΡΑΘΥΡΟ. Η ΚΥΡΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ ΗΤΑΝ ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΣΤΙΣ ΟΦΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΡΙΣΜΟΥ.

ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΟΤΙ ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΟΡΟΦΟ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΑΝ ΠΑΡΑΘΥΡΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΣΑΝ ΚΑΠΟΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΣΕ ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΦΑΣΕΙΣ.

ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ ΣΤΟΝ ΚΑΤΩ ΟΡΟΦΟ, ΕΑΝ ΥΠΗΡΧΑΝ, ΗΤΑΝ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΣΕ ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΠ' ΟΤΙ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ.



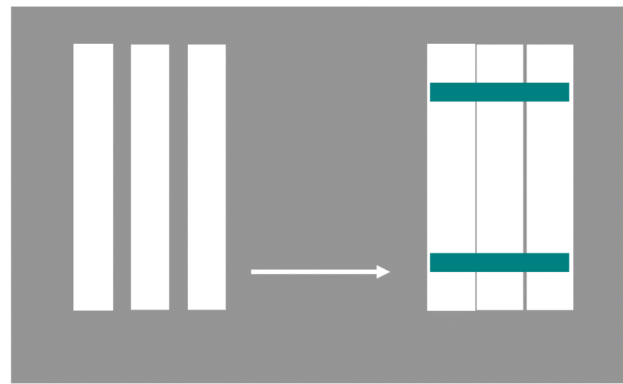
Η ομοιογένεια των όψεων τονίζεται ακόμη περισσότερο με ένα έντονο στοιχείο επανάληψης των επιμέρους μορφολογικών στοιχείων. Η σχέση των ανοιγμάτων με την όψη αναδεικνύει την επικράτηση του πλήρους στοιχείου έναντι του κενού. Οι λόγοι για τους οποίους τα ανοίγματα κυρίως στις εξωτερικές όψεις παρουσιάζονται μικρά και λίγα ποικίλουν. Ένας λόγος ήταν η ανασφάλεια των κατοίκων για τους κινδύνους που απειλούσαν σε συνάρτηση με την εσωστρέφειά τους που δεν τους επέτρεπε να ξανοιχτούν στο δρόμο ή σε κοινόχρηστους χώρους. Οι κλιματολογικές συνθήκες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο καθώς δεν επέτρεπαν την εισχώρηση άπλετου φωτός στο εσωτερικό. Ο καυτός ήλιος και η αφόρητη ζέση δεν επέτρεπε τα πολλά και μεγάλα ανοίγματα. Υπήρχαν μάλιστα περιπτώσεις στις οποίες το άνοιγμα και μόνο της πόρτας ήταν αρκετό για να φωτίσει ικανοποιητικά τον εσωτερικό χώρο. Τέλος τα υλικά και η κατασκευή υπαγόρευαν λίγα ανοίγματα αφού όχι μόνο αδυνατούσαν οικονομικά για αρκετή ξυλεία αλλά ήταν και δύσκολο κατασκευαστικά να δημιουργηθούν. Η κατασκευή των ανοιγμάτων προϋπόθετε συγκεκριμένες μετρήσεις και ειδικά καλούπια για το σχηματισμό τους και τη στήριξη της πέτρας του τοίχου. Ιδιαίτερα δύσκολο ήταν να κατασκευάσουν ανοίγματα μετά από την ολοκλήρωση της κατοικίας που πλέον ήταν αδύνατο να αφαιρέσουν πέτρες γιατί θα κατέρρεε η τοιχοποιία.

Η θύρα και τα παράθυρα ήταν κατασκευασμένα από ξύλο και έρχονταν σε αντίθεση με την πέτρα ή το πλιθάρι της τοιχοποιίας. Τόσο οι πόρτες όσο και τα παράθυρα ήταν απλά και λιτά χωρίς κανένα διάκοσμο. Κατασκευάζονταν από ξύλινα σανίδια τα οποία καρφώνονταν μεταξύ τους. Τα παράθυρα λόγω του ότι άνοιγαν προς τα έξω κατασκευάζονταν με τα οριζόντια ξύλα προς την εξωτερική πλευρά και ήταν εμφανή προς την όψη. Σε αντίθεση με τις πόρτες που λειτουργούσαν αντίθετα, άνοιγαν δηλαδή προς τα μέσα, τα οριζόντια ξύλα στα οποία καρφώνονταν οι σανίδες κρύβονταν από την όψη και βρισκόνταν στην εσωτερική πλευρά. Ελάχιστα παράθυρα είχαν τζάμι τα οποία συνήθως είναι μεταγενέστερα. Στις πόρτες η διαφοροποίηση στο υλικό γινόταν σε μεμονωμένες περιπτώσεις με την τοποθέτηση ορθογώνιου φεγγίτη στο πάνω μέρος.

ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ



ΗΤΑΝ ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΛΙΤΑ ΧΩΡΙΣ ΚΑΝΕΝΑ ΔΙΑΚΟΣΜΟ ΤΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ. Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΕΝΑΠΟΤΙΘΕΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΑ ΕΝΤΟΝΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΣΥΝΗΘΙΖΑΝ ΝΑ ΤΑ ΒΑΦΟΥΝ. (ΠΡΑΣΙΝΑ, ΚΟΚΚΙΝΑ, ΜΠΛΕ, ΓΑΛΑΖΙΑ)



να τη δημιουργία των ανοίγμάτων χρησιμοποιούσαν ξύλινους σκελετούς για να δώσουν τον κατάλληλο σχηματισμό. Κάποιες φορές αυτά τα ξύλα παρέμεναν ορατά στις όψεις. Τα ανοίγματα είχαν σχήμα ορθογώνιο και στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν δίφυλλα. Τα παράθυρα τοποθετούνταν ως επί το πλείστον συμμετρικά, δεξιά και αριστερά της πόρτας ενώ υπήρχαν περιπτώσεις που η όψη διέθετε μόνο το άνοιγμα της πόρτας.

Δίνονταν ιδιαίτερη σημασία στην κατασκευή της πόρτας αφού αποτελούσε το κύριο πέρασμα από το δρόμο στο ιδιωτικό της κατοικίας. Ο φόβος και η εσωστρέφεια των κατοίκων σε συνδυασμό με τη χρήση της όψης για επίδειξη της κοινωνικής θέσης των ιδιοκτητών έδινε στην εξώθυρα και στα ανοίγματα της εξωτερικής όψης ουσιαστική σημασία. Ο ιδιοκτήτης σχημάτιζε τα σανίδια και δημιουργούσε ο ίδιος τα στοιχεία που αποτελούσαν τα ανοίγματα του. Ιδιαίτερα στοιχεία διάκοσμου δεν υπάρχουν. Η διαφοροποίησή των ανοιγμάτων στην κάθε όψη οφείλεται κυρίως στα έντονα χρώματα με τα οποία συνήθιζαν να τα βάφουν. Κυριαρχούν χρώματα όπως πράσινο, κόκκινο, μπλε, γαλάζιο που ξεφεύγουν από τους φυσικούς χρωματισμούς της τοιχοποιίας και δίνουν μια άλλη διάσταση στην όψη κάνοντας την παρουσία τους αισθητή και έντονη.

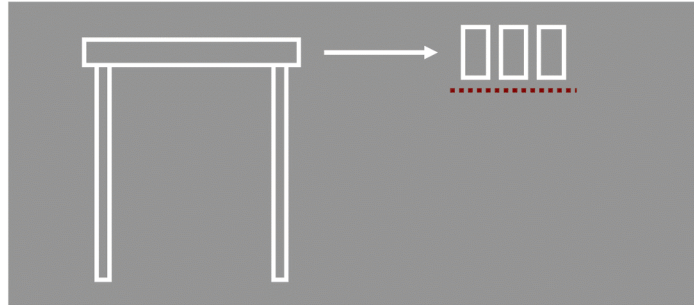
Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι σε διώροφες κατοικίες τα παράθυρα που βρίσκονται στο κάτω μέρος είναι συχνά μικρότερα σε μέγεθος παρά αυτά που βρίσκονται στο δεύτερο όροφο. Αυτό δείχνει ακόμα πιο έντονη την εσωστρέφεια των κατοίκων, η οποία εμφανίζεται ξεκάθαρα στις όψεις. Επιπλέον αυτό αναδεικνύεται και μέσα από τη συσχέτιση εσωτερικής και εξωτερικής όψης όπου τα ανοίγματα είναι περισσότερα τις πλείστες φορές στην εσωτερική όψη.

Πέρα από τα κύρια ανοίγματα υπάρχουν κάποια μικρότερα ανοίγματα στο πάνω μέρος των όψεων. Συγκεκριμένα κάποια πιο μικρά ανοίγματα τοποθετημένα ψηλότερα από τα υπόλοιπα. Οι αρσέρες, όπως ονομάζονται, χρησιμοποιούν στο φωτισμό και τον αερισμό του σπιτιού και για αυτό έμεναν πάντα ανοιχτά. Κάποια μικρότερα κενά που παρουσιάζονται διασκορπισμένα στις όψεις είναι οι περάτες. Οι περάτες είναι μικρές τετράγωνες τρύπες που δημιουργήθηκαν στους τοίχους και παρέμειναν στις όψεις κατά την περίοδο της κατασκευής της τοιχοποιίας. Χρησίμευαν για να στηρίζονται οι σκαλωσιές. Στις περισσότερες περιπτώσεις είναι ανοικτές ενώ υπάρχουν ελάχιστα παραδείγματα στο χωριό που τις κλείνουν με μια πέτρα.

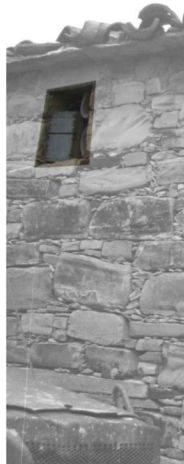
ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ



Ο ΤΡΟΠΟΣ ΠΟΥ ΣΧΗΜΑΤΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΟΡΤΑΣ ΣΥΧΝΑ ΑΦΗΝΕΙ ΙΧΝΗ ΣΤΗΝ ΟΨΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.



Σε μεταγενέστερες φάσεις της οικοδομής οι ιδιοκτήτες έκλειναν κάποια ανοίγματα. Αυτό ήταν αισθητό στις όψεις λόγω της χρήσης διαφορετικού υλικού για το κλείσιμο του ανοίγματος σε σχέση με την υπόλοιπη τοιχοποιία. Σαφώς έμενε ορατός ο σχηματισμός του ανοίγματος πάνω στην τοιχοποιία. Σε περιπτώσεις που χρησιμοποιείται το ίδιο υλικό με την τοιχοποιία έχουμε διαφοροποιήσεις στους χρωματισμούς και στις υφές του. Επιπλέον τα ξύλινα στοιχεία του προηγούμενου ανοίγματος που στηρίζουν τις πέτρες της τοιχοποιίας, δεν μετακινούνται και συνεχίζουν να υπάρχουν και να είναι ορατά.



ΑΡΣΕΡΕΣ. ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΝ ΣΥΝΗΘΩΣ ΣΤΟΥΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ, ΕΤΣΙ ΠΡΟΙΔΕΑΖΟΥΝ ΟΙ ΟΨΕΙΣ ΚΑΤΑ ΚΑΠΟΙΟ ΤΡΟΠΟ ΤΟ ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ.



ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΚΕΝΑ ΠΟΥ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΣΤΙΣ ΟΨΕΙΣ, ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΚΑΛΩΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ.



ΑΣΚΑΣ



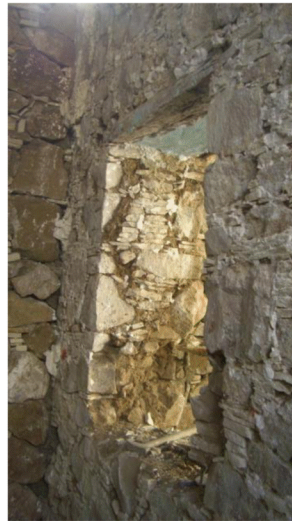
ΟΜΟΔΟΣ



ΦΙΚΑΡΔΟΥ



ΚΑΠΕΔΕΣ



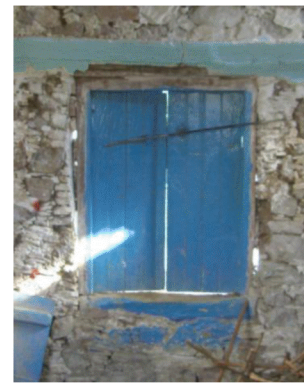
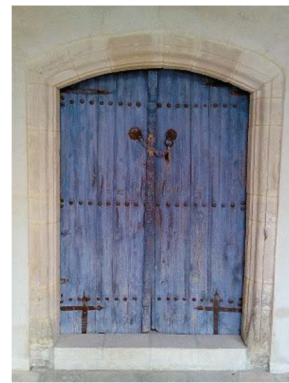
ΚΑΠΕΔΕΣ



ΦΙΚΑΡΔΟΥ



ΜΑΡΩΝΙ



παραδοσιακός όψεις των κατοικιών σε άλλους οικισμούς της Κύπρου. Κύριο χαρακτηριστικό των όψεων στους οικισμούς της Κύπρου είναι η λιτή και απέρριπτη εξωτερική εμφάνιση. Η ανασφάλεια και ο φόβος οδηγούσαν σε μια στροφή προς το εσωτερικό. Τα λίγα και μικρά ανοίγματα, με τα πλήρη στοιχεία να επικρατούν έναντι των κενών καθώς επίσης και η έντονη επίπεδη απλή μορφή της όψης είναι στοιχεία που συνθέτουν το σύνολο των όψεων στους παραδοσιακούς οικισμούς του νησιού.

Οι εναλλαγές που παρουσιάζονται στην Αγία Άννα ανάμεσα σε μονώροφα και διώροφα σπίτια και ανάμεσα σε στέγες με κλίση και δώματα, ενώ υπάρχουν σε αρκετούς οικισμούς, δεν παρατηρούνται σε ορεινούς οικισμούς του Τροόδου. Στις ορεινές περιοχές η ανυπαρξία του υπαίθριου χώρου καθώς επίσης και η αδυναμία για οριζόντια επέκταση καθιστά καίρια την κατακόρυφη επέκταση με τα διώροφα κτίσματα να επικρατούν στο σύνολο. Επιπλέον στις ορεινές περιοχές δεν παρατηρούνται δώματα παρά μόνο στέγες με κλίσεις είτε μονοκλινείς είτε δικλινείς.

Η χρήση της πέτρας και του πλιθιού για την κατασκευή της κατοικίας είναι χαρακτηριστικό στα πλείστα χωριά της Κύπρου. Αυτό συμβαίνει διότι η κάθε περιοχή χρησιμοποιούσε υλικά της περιοχής, κυρίως ντόπιες πέτρες. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η κατασκευή της λιθοδομής σε κάθε οικισμό διαφέρει. Υπάρχουν τοιχοποιίες με μεγάλες πέτρες σε διαφορετικά μεγέθη, με μικρές πλακοειδείς πέτρες, με ακανόνιστες πέτρες μικρού και μεγάλου μεγέθους και λιθοδομές σε συνδυασμό με πλίνθο. Κατοικίες με πλίνθο δεν παρατηρούνται σε ορεινά χωριά. Υπάρχουν μάλιστα πολλοί οικισμοί που επιχρυσούν τις όψεις τους, κάτι που δεν παρατηρήσαμε στην Αγία Άννα παρά μόνο σε κάποια μεμονωμένα μεταγενέστερα παραδείγματα. Η μεγάλη ποικιλία στην κατασκευή των όψεων διαφοροποιεί τον κάθε οικισμό και τον καθιστά μοναδικό σε σχέση με τους υπόλοιπους. Άλλωστε μέσα από την εμφάνιση των όψεων, κυρίως των εξωτερικών όψεων, προσπαθούσαν να αναδείξουν την καλλιτεχνική τους διάθεση μέσα από την απλότητα των κτισμάτων.

Στην Αγία Άννα δεν παρατηρήσαμε κάποιου είδους διακόσμησης στις όψεις. Σε άλλους οικισμούς έχουμε χαρακτηριστικές λεπτομέρειες κυρίως σε θύρες και ανοίγματα που προσθέτουν μια αισθητική αξία στο κτίσμα τους. Στα περισσότερα χωριά οι θύρες και τα ανοίγματα είναι παρόμοια με της Αγίας Άννας, δηλαδή απλά ορθογώνια με ξύλινα σανίδια. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που στα πλαίσιά τους υπάρχουν γλυπτές ή σκαλιστές διακοσμήσεις γύρω από τα ανοίγματα της πόρτας ή και των παραθύρων. Μεγαλόπρεπα πλαίσια αλλά και οριζόντια ή τοξωτά υπέρυθρα με πελεκητές πέτρες ή σιδεριές είναι στοιχεία που απουσιάζουν πλήρως από τις όψεις της Αγίας Άννας. Η διαφοροποίηση στα ανοίγματα της Αγίας Άννας γίνεται με τα έντονα χρώματα. Αυτό συνέβαινε και σε άλλα χωριά.

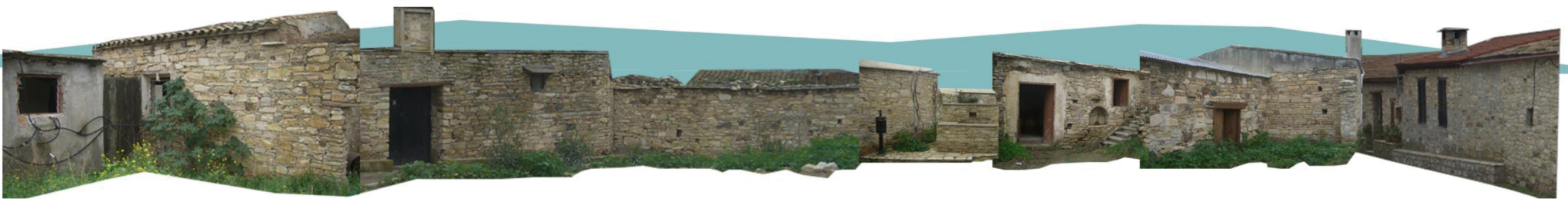
Τα χαρακτηριστικά των όψεων όσο αφορά τη μορφολογία και την κατασκευή ποικίλουν. Την ίδια στιγμή η συνολική διαμόρφωση του οικισμού δίνει μια αίσθηση ομοιομορφίας στην Αγία Άννα. Μέσα από τις όψεις οι πληροφορίες που παρέχονται είναι σημαντικές αφού υποδεικνύουν τις συνθήκες που επικρατούσαν στον οικισμό σε κοινωνικό, οικονομικό και κατασκευαστικό επίπεδο. Αναδεικνύουν δυσκολίες και προβλήματα που παρουσιάζονταν κατά τη διάρκεια κτίσματος της οικίας ή και προβλήματα που είχαν να αντιμετωπίσουν διαρκώς είτε από το φόβο και την ανασφάλειά τους είτε από τις κλιματολογικές συνθήκες. Επιπλέον μέσα από την ανάγνωση των όψεων δίδονται πληροφορίες για την ιστορία και τις διάφορες φάσεις ενός κτίσματος καθώς επίσης και στοιχεία για την εσωτερική λειτουργία του σπιτιού.

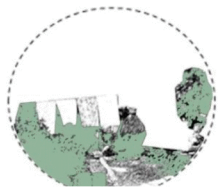
Οι παραδοσιακές όψεις της Αγίας Άννας φέρουν την εμπειρία και τα βιώματα του τεχνίτη που τις κατασκεύαζε και των κατοίκων του σπιτιού αφού έδιναν ότι μπορούσαν από τους ίδιους για να οργανώσουν το δικό τους ξεχωριστό χώρο με όσο πιο μεγάλη πληρότητα μπορούσαν, σύμφωνα πάντα με τα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους.

Μέσα από τις όψεις φανερώνεται κατάφωρα η μακρόχρονη καταπίεση και η ανασφάλεια στην οποία ζούσαν που δεν τους άφηνε να ξανοιχτούν προς τα έξω. Οι διαφορές ανάμεσα σε εσωτερική και εξωτερική όψη, σε θέμα ανοιγμάτων και σχέσης κενού – πλήρους αλλά και σε σχέση με τα μορφολογικά στοιχεία όπως οι εξώστες, οι σκάλες, οι κουζοστάτες, δείχνουν ότι η ζωή τους είναι στραμμένη προς τα μέσα.

Το θέμα της ένταξης ενός κτίσματος στον περιβάλλοντα φυσικό ή ανθρωπογενή χώρο είναι ένα πρόβλημα που στην παραδοσιακή αρχιτεκτονική λύνεται «αυτόματα». Η ένταξη των όψεων στο περιβάλλον είναι εγγενές στοιχείο. Αυτά που τις κάνουν να βρίσκονται σε άμεση σχέση με τη γη είναι η υφή και η μορφή τους, το χρώμα τους και η υλικότητά τους. Τα πάντα φτιαγμένα από πηλό και πέτρα. Οι γωνίες των όψεων με το χρόνο χάνουν τη σαφήνιά τους. Μοναδικά πράγματα που έρχονται σε αντίθεση είναι τα χρωματιστά ανοίγματα και οι νέες επεμβάσεις που γίνονται διαρκώς.

Η συνθετική διαδικασία των όψεων στον οικισμό της Αγίας Άννας στηρίζεται στην απλότητα, στη σωστή και ολοκληρωμένη θεραπεία των αναγκών της ζωής σύμφωνα με τις παραμέτρους που υπάρχουν, στην αναγκαία γερή κατασκευή και στην αισθητική.





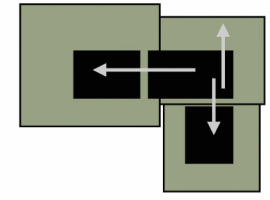


ανώι

κατώι

ημιυπαίθριοι χώροι - ηλιακοί

υπαίθριοι χώροι - αυλές



Οριζόντια επέκταση κατοικίας και αυλής



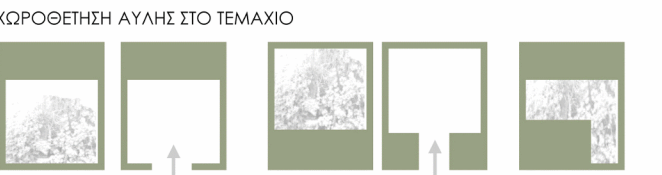
παραγωγή είναι οι καθοριστικοί παράγοντες των κοινών αγροτικών παραδόσεων και συνεπώς και της αρχιτεκτονικής. Η οργάνωση του ελεύθερου χώρου είναι σημαντική για τους κατοίκους καθώς διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην καθημερινότητά τους. Η αυλή είναι αναμφισβήτητα ζωτικής σημασίας παραδοσιακό στοιχείο του οικισμού της Αγία Άννας όπως και σε άλλα μέρη στην Κύπρο και στη Μεσόγειο και αυτό γιατί το καυτό κλίμα το καλοκαίρι και η ανάγκη για δροσισμό την καθιστούν αναπόφευκτο χαρακτηριστικό γνώρισμα το οποίο συνοδεύεται συνήθως από ημιυπαίθριους χώρους, τους λεγόμενους ηλιακούς. Πέρα από την περιβαλλοντική διάσταση που διέπει την ύπαρξη του υπαίθριου αυτού χώρου, μέσα από τις διάφορες εκφράσεις του ανακλάται ο τρόπος ζωής των κατοίκων. Η αυλή όπως και οι ημιυπαίθριοι χώροι που τη συνοδεύουν είναι εστιακά σημεία γύρω από τα οποία διαμορφώνονται οι υπόλοιποι χώροι. Διαμορφώνουν την καρδιά της κατοικίας κοινωνικά και χωρικά καθώς δίνουν πρόσβαση στα διάφορα μέρη του σπιτιού, ενώ ταυτόχρονα προσφέρουν χώρο για δραστηριότητες των ενοίκων. Η χωρική οργάνωση βασίζεται στις σχέσεις μεταξύ κλειστού, υπαίθριου και ημιυπαίθριου χώρου.

Στον πυρήνα του οικισμού, όπου διατηρούνται τα παραδοσιακά σπία, η έκταση της αυλής είναι σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις μεγαλύτερη από αυτήν του κτιστού χώρου. Παρόλο που το χωριό είναι ημιορεινό, το υψόμετρο ωστόσο είναι μικρό (150μ.) και δεν δημιουργεί μεγάλες διαφορές στα επίπεδα με αποτέλεσμα την οριζόντια επέκταση του οικισμού και συνεπώς και των ελεύθερων χώρων. Υπάρχουν βέβαια κάποιες περιπτώσεις στις οποίες παρατηρείται κάθετη ανάπτυξη όταν το επιβάλλει ή το επιτρέπει η κλίση του εδάφους.

Τα ισχυρά δομικά στοιχεία (εικόνα1) και τα υψηλά περιτειχίσματα (εικόνα2) που ορίζουν κυρίως την αυλή στον οικισμό και η χωροθέτησή της συνήθως στο πίσω μέρος του τεμαχίου, φανερώνουν τον εσωστρεφή χαρακτήρα του οικισμού που ίσως να οφείλεται στο αίσθημα ανασφάλειας για τους κινδύνους που απειλούσαν τους πρώτους κατοίκους, στην επιδιωκόμενη απομόνωση, ιδιωτικότητα και προστασία του ιδιωτικού βίου από τα ξένα μάτια. Η δεύτερη εκδοχή είναι και η πιο πιθανή καθώς η Αγία Άννα υπήρξε μικτό χωριό όπου Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ζούσαν αρμονικά και μοιράζονταν το χώρο της αυλής για κοινοτικές συναθροίσεις. Στα Τουρκοκυπριακά σπία η εσωστρέφεια φαίνεται πιο έντονα καθώς ο μαντρότοιχος είναι πιο ψηλός. Η μοναδική περίπτωση που παρατηρούνται χαμηλά, ασαφή όρια (εικόνα 3) αφορά τουρκοκυπριακή ιδιοκτησία όπου μέσα στη ίδια ιδιοκτησία γίνεται ο διαχωρισμός του χώρου των οικογενειών με διαβαθμίσεις στο έδαφος. Ο τρόπος χωροθέτησης της αυλής στο τεμάχιο ποικίλει. Στις πλείστες περιπτώσεις το κτίσμα παρεμβάλλεται μεταξύ αυλής - δρόμου με την πρόσβαση να επιτυγχάνεται διαμέσου ενός στεγασμένου περάσματος του ονομαζόμενου ηλιακού ή πόρτιου σε περίπτωση που παρέχει πρόσβαση στα δωμάτια στις άλλες δύο πλευρές του. Συχνά η αυλή παρεμβάλλεται μεταξύ δρόμου - κτίσματος, ή σε πιο σύνθετες περιπτώσεις και η αυλή και το κτίσμα εφάπτονται του δρόμου. Η είσοδος μπορεί να γίνει είτε διαμέσου του κτίσματος είτε από την λεγόμενη εξώπορτα, την εξωτερική θύρα που ανοίγεται στην αυλή μέσω του μαντρότοιχου. Όταν το τεμάχιο εφάπτεται σε περισσότερους από έναν δρόμο, όπως στις περιπτώσεις των Τουρκοκυπριακών σπιτιών, η είσοδος γίνεται από διαφορετικές πλευρές της αυλής.



Η μικρή κλίση του εδάφους επιτρέπει την οριζόντια ανάπτυξη



Στο βάθος του τεμαχίου η κατοικία και μπροστά η αυλή | Παρουσία μαντρότοιχου και εξώθυρας για πρόσβαση στο χώρο της κατοικίας

Η αυλή στο πίσω μέρος | Δημιουργία περάσματος διαμέσου του κτηριακού όγκου

Σύνθετες περιπτώσεις



Ελληνοκυπριακές ιδιοκτησίες

Τουρκοκυπριακές ιδιοκτησίες



Τυπικές διατάξεις κτισμάτων με αυλές



Τουρκοκυπριακές ιδιοκτησίες όπου μέσα στη ίδια ιδιοκτησία γίνεται ο διαχωρισμός του χώρου των οικογενειών με διαβαθμίσεις στο έδαφος. Ο τρόπος χωροθέτησης της αυλής στο τεμάχιο ποικίλει. Στις πλείστες περιπτώσεις το κτίσμα παρεμβάλλεται μεταξύ αυλής - δρόμου με την πρόσβαση να επιτυγχάνεται διαμέσου ενός στεγασμένου περάσματος του ονομαζόμενου ηλιακού ή πόρτιου σε περίπτωση που παρέχει πρόσβαση στα δωμάτια στις άλλες δύο πλευρές του. Συχνά η αυλή παρεμβάλλεται μεταξύ δρόμου - κτίσματος, ή σε πιο σύνθετες περιπτώσεις και η αυλή και το κτίσμα εφάπτονται του δρόμου. Η είσοδος μπορεί να γίνει είτε διαμέσου του κτίσματος είτε από την λεγόμενη εξώπορτα, την εξωτερική θύρα που ανοίγεται στην αυλή μέσω του μαντρότοιχου. Όταν το τεμάχιο εφάπτεται σε περισσότερους από έναν δρόμο, όπως στις περιπτώσεις των Τουρκοκυπριακών σπιτιών, η είσοδος γίνεται από διαφορετικές πλευρές της αυλής.

ΣΤΟ ΤΕΜΑΧΙΟ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΛΗ



ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ



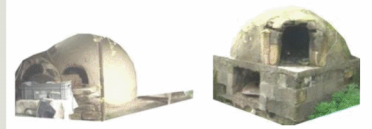
ΕΞΩΣΤΕΣ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΚΑΛΕΣ



ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΚΟΓΧΕΣ



ΦΟΥΡΝΟΙ, ΓΟΥΡΝΕΣ



ΤΣΙΜΙΝΙΕΣ



ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

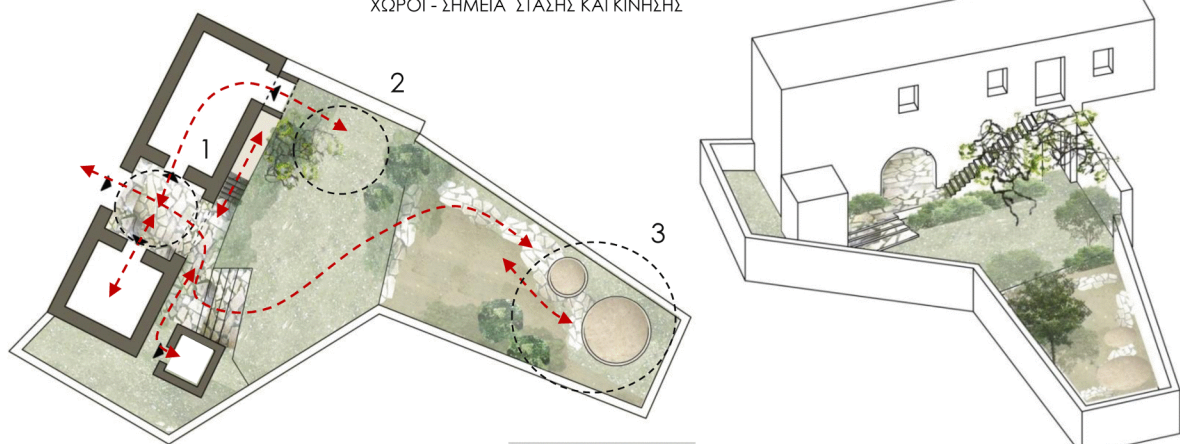


ΦΥΤΕΥΣΗ



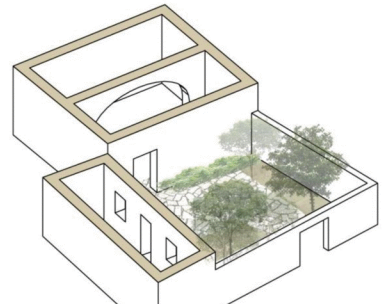
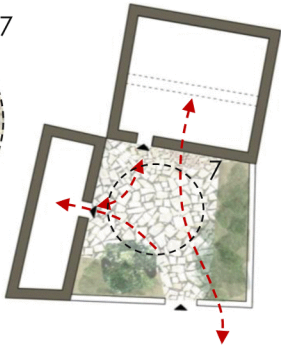
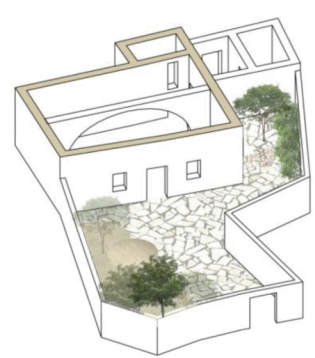
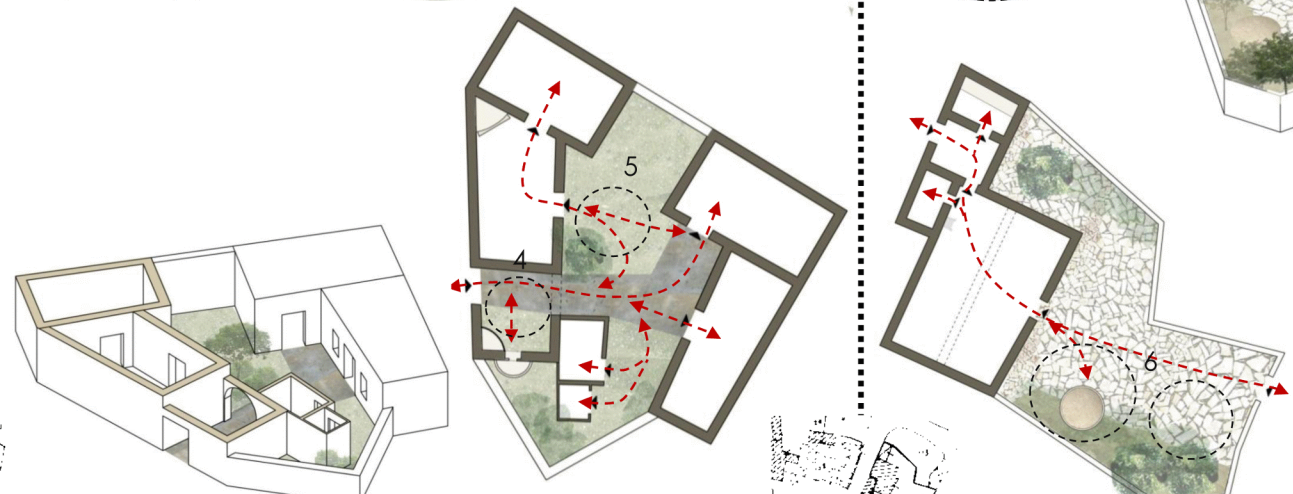
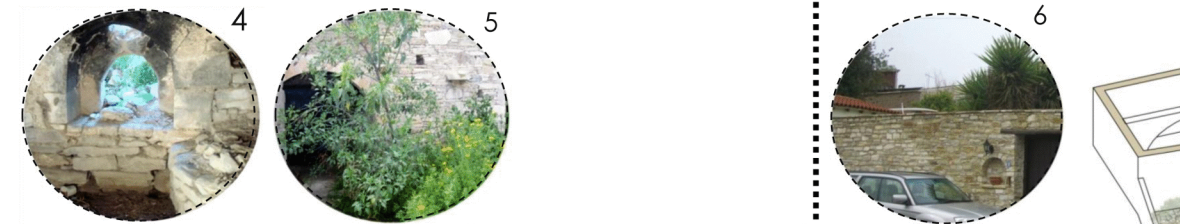
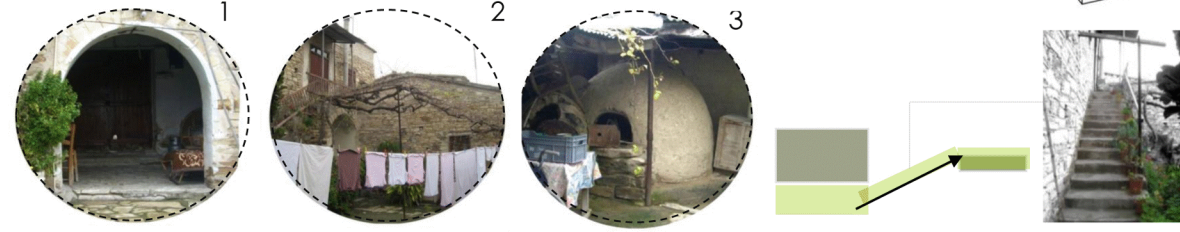
επέκταση και η κάθετη ανάπτυξη παρουσιάζεται σε ελάχιστες περιπτώσεις. Παρόλο που δεν υπήρχε στενότητα χώρου, οι αυλές έχουν ακανόνιστο σχήμα και οριοθετούνται απόλυτα από τους μαντρότοιχους, τους κτηριακούς όγκους των κτισμάτων, κύριων ή βοηθητικών που ενώνονται με τους κύριους ή παίρνουν την μορφή μεμονωμένου κτίσματος. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου τα δωμάτια διατάσσονται σε μια πλευρά του τεμαχίου ή σε περισσότερες περιεκλείοντας την αυλή. Τα ανοίγματα προς την αυλή είναι περισσότερα από ότι στο δρόμο, κυρίως στα Ελληνοκυπριακά σπίτια όπου τα ανοίγματα προς το δρόμο είναι απειροελάχιστα. Στα Τουρκοκυπριακά σπίτια τα ανοίγματα προς το δρόμο είναι εξίσου λιγοστά και οι όψεις ανοίγονται προς την αυλή. Στις περιπτώσεις που υπάρχει διώροφο κτίσμα που εφάπτεται του δρόμου, παρουσιάζεται εξωστρέφεια με ανοίγματα και εξώστες τόσο στην πλευρά της αυλής όσο και στην πλευρά του δρόμου. Η πρόσβαση στο δεύτερο όροφο, το λεγόμενο ανώι επιτυγχάνεται συνήθως με εξωτερική σκάλα η οποία λειτουργεί σαν επέκταση της αυλής. Εάν υπάρχει πιο χαμηλό κτίσμα δίπλα από το διώροφο και είναι εφικτή η πρόσβαση σε αυτό, τότε και το δώμα λειτουργεί σαν μέρος της αυλής το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άπλωμα γεωργικών προϊόντων αλλά ακόμη και για ύπνο τις καλοκαιρινές νύχτες. Σχεδόν όλες οι διατάξεις συμπεριλαμβάνουν και τον ημιυπαίθριο χώρο που δρα κυρίως σαν πόρτιον. Στις κατοικίες που δεν υπάρχει ημιυπαίθριος χώρος, όλες οι εργασίες που μπορούν να γίνουν υπαίθρια όταν ο καιρός το επιτρέπει γίνονται στην αυλή, αλλιώς το ρόλο αυτό αναλαμβάνει ο κύριος κλειστός χώρος.

Ο ρόλος της αυλής στην καθημερινή ζωή της αγροτικής οικογένειας είναι ουσιαστικός. Ενεργεί σαν λειτουργικός κόμβος, μέσα από τον οποίο επικοινωνούν οι διάφοροι χώροι του συγκροτήματος. Τα τμήματα που ανοίγουν προς την αυλή συγκεντρώνουν τις λειτουργίες σε αμεσότερη σχέση. Όλες οι υπαίθριες λειτουργίες που σχετίζονται με το νοικοκυριό αλλά και με κοινωνικές δραστηριότητες συγκεντρώνονται σε αυτό το χώρο. Σημαντικά γνωρίσματα αυτού του χώρου που καθορίζουν τον τρόπο διεξαγωγής των διαφόρων δραστηριοτήτων είναι τα επιμέρους μορφολογικά στοιχεία. Ο φούρνος είτε με μορφή ανεξάρτητου κτίσματος στεγασμένου ή όχι είτε ενωμένος με άλλο κτίσμα αποτελεί απαραίτητο εξοπλισμό της αυλής, εκτός στην περίπτωση που είναι ενταγμένος στον ηλιακό ή στο πόρτιον, όπως και η γούρνα για το πλύσιμο ρούχων, και σκευών. Άλλα επιμέρους στοιχεία με ανθρωπομετρικές διαστάσεις αποτελούν σημειανδραστηριότητας όπως οι κόγχες στους τοίχους για τοποθέτηση αντικειμένων που χρησιμοποιούνται για τις δουλειές στην αυλή, η τσιμινιά για χρήση στο μαγείρεμα, οι εξωτερικές σκάλες, και οι εξώστες. Το πράσινο είναι ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο που συμβάλλει στη δημιουργία μικροκλίματος προσφέροντας χώρους δροσιάς και ανάπαυσης. Μπορεί ακόμη να αποκτήσει και διακοσμητικό χαρακτήρα με σειρές από γλάστρες και δέντρα και να αποτελέσει τρόπο για οριοθέτηση των διαφόρων δραστηριοτήτων που διαδραματίζονται στην αυλή. Η οριοθέτηση παρατηρείται και στις περιπτώσεις διαβάθμισης των επιπέδων της αυλής και στις διαφοροποιήσεις του υλικού στο δάπεδο. Γενικά ο πολυλειτουργικός χώρος της αυλής με τα διάφορα επιμέρους στοιχεία του βιώνεται περισσότερο από το κτισμένο χώρο.

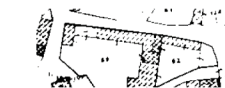
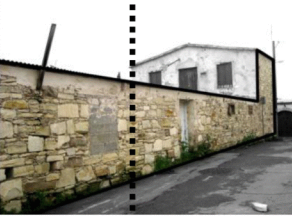
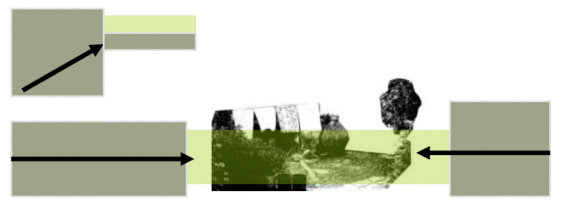
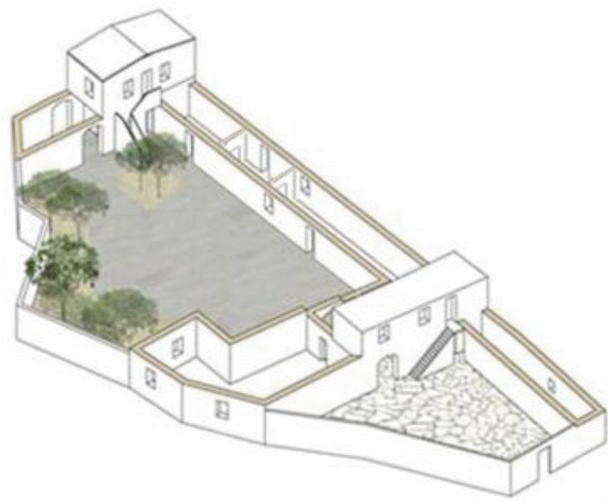
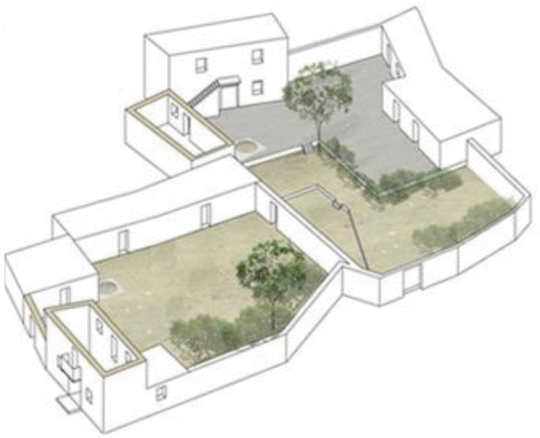
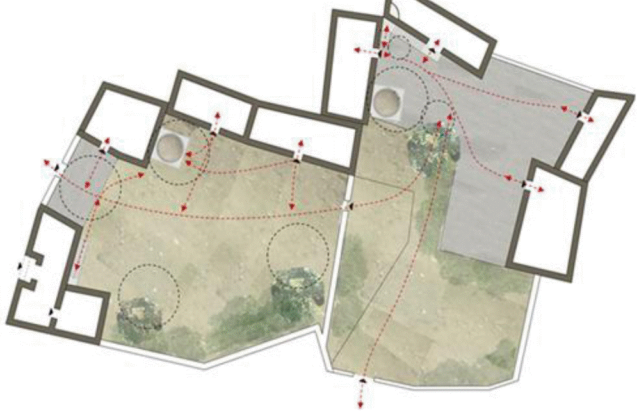


και από και προς τους κλειστούς χώρους προκύπτουν από τις διατάξεις κλειστών, υπαίθριων και ημιυπαίθριων χώρων και από τις θέσεις των διαφόρων στοιχείων στην αυλή. Ο ημιυπαίθριος χώρος χρησιμοποιείται για την υποδοχή των ξένων, για ξεκούραση, φαγητό και αποθήκευση και η αυλή για το πλύσιμο και άπλωμα των ρούχων, καθάρισμα των σκευών και μαγείρεμα στο φούρνο. Όλες αυτές οι εργασίες γίνονται κυρίως από τη γυναίκα του σπιτιού η οποία και βιώνει περισσότερο το χώρο της αυλής και τον ηλιακό ενώ ο άντρας ασχολείται με γεωργικές δραστηριότητες. Οι όψεις ανοίγονται προς την αυλή και στην περίπτωση του διάροφου κτίσματος η σκάλα λειτουργεί σαν επέκταση της αυλής και ανοίγεται εξώστης προς την αυλή. Στο ισόγειο γίνεται η εργατική δραστηριότητα και ο όροφος αποτελεί χώρο ύπνου.

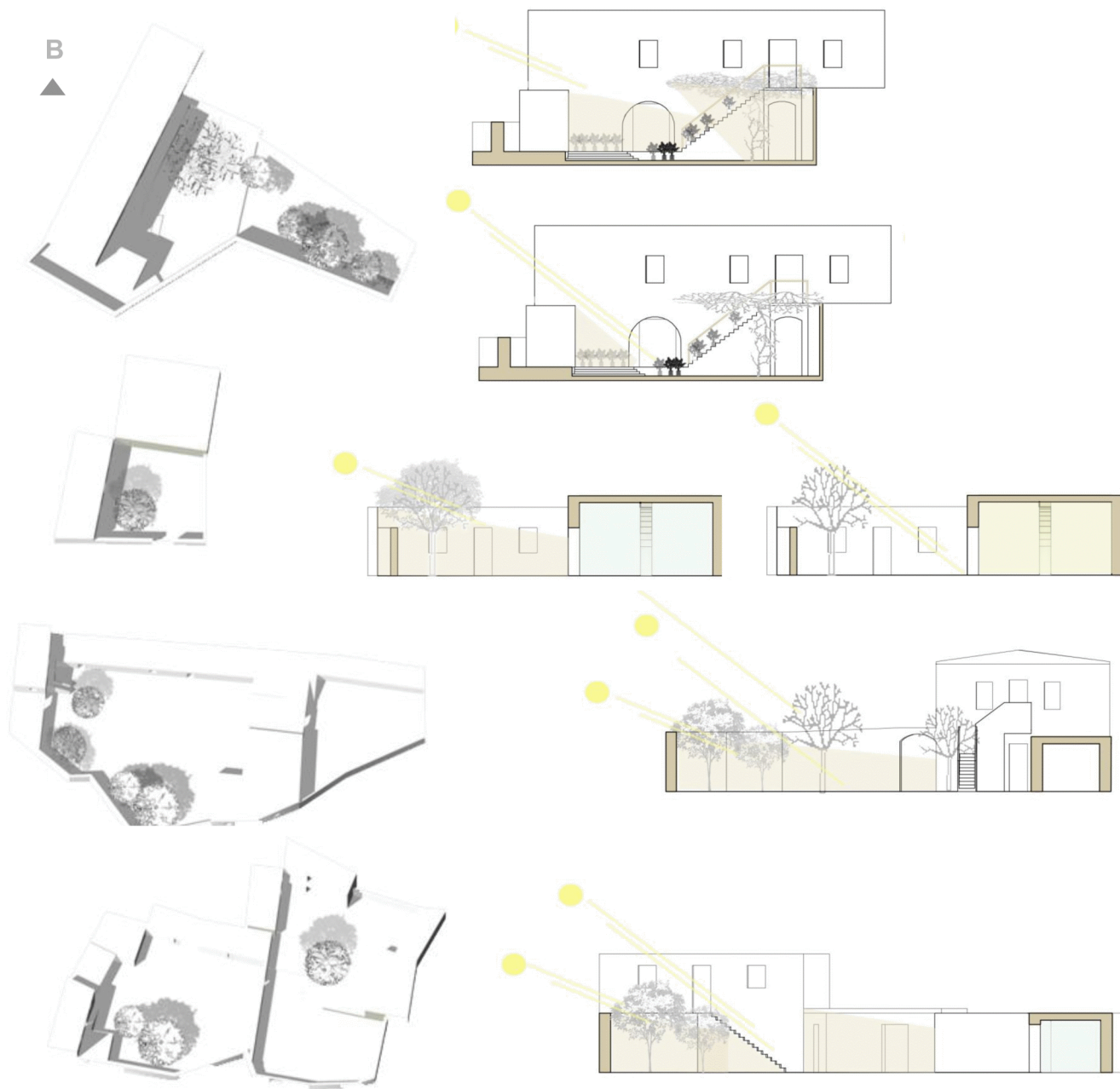
Ο ημι-υπαίθριος χώρος ενεργεί ως μεταβατικό διάστημα, παράγει τη σπονδυλική στήλη της χωρικής οργάνωσης του σπιτιού. Η απουσία αυτού του χώρου υπαγορεύει στον ανοιχτό χώρο ή ακόμη και τον κλειστό να αναλάβει τη δραστηριότητα κυκλοφορίας και τέλεσης εργασιών. Η χωροθέτηση των αποθηκευτικών χώρων για σιτηρά και κρασί στο πίσω μέρος δημιουργούν τις κινήσεις εργασίας στο εσωτερικό του σπιτιού ενώ η κίνηση στην αυλή δημιουργείται λόγω του εξωτερικού φούρνου. Στο επίπεδο της αυλής βρίσκεται το παλάτι ή δίχωρο που φαίνεται να αποτελούσε τον πυρήνα του σπιτιού ο οποίος λειτουργεί και σαν χώρος ζωής αλλά και σαν χώρος αποθήκευσης. Το πράσινο δρα με μεμονωμένα δέντρα σε κεντρική θέση ορίζουν το χώρο του υπαίθριου καθιστικού παρέχοντας την απαραίτητη ηλιοπροστασία και ανεμοπροστασία στο χώρο της κατοικίας.



Τα τουρκοκυπριακά σπιτία είναι πολύ μεγαλύτερα σε έκταση από τα ελληνοκυπριακά. Κάθε συγκρότημα δημιουργείται από μια οικογένεια και τους απογόνους της, οι οποίοι κάνουν τη δική τους οικογένεια. Λόγω των ισχυρών οικογενειακών σχέσεων των οθωμανικών οικογενειών η στέγαση του νέου ζευγαριού προτιμάται στο ίδιο το σπίτι, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ενοποιημένου μετώπου στον κόσμο. Με αυτόν τον τρόπο το σπίτι είναι για τον έξω κόσμο εσωστρεφές, αλλά για τα οικογενειακά μέλη είναι ένας κοινός χώρος, με την αυλή να αποτελεί τον κύριο χώρο σύναξης της οικογένειας. Οι αυλές των οικογενειών επικοινωνούν με χαμηλά ασαφή όρια και ανοίγματα στους μαντρότοιχους. Η εσωστρεφής χωρική οργάνωση αφορά επίσης στην ιδέα ότι η γυναίκες του σπιτιού που είναι υπεύθυνες για το νοικοκυριό και συνεπώς αυτές που περνούν την περισσότερη ώρα στο σπίτι, πρέπει να μένουν στο σπίτι και να αποφεύγουν τα ξένα βλέμματα. Οι ημι-υπαίθριοι χώροι λειτουργούν σαν περάσματα αλλά και χώροι ζωής, στάσης και κίνησης. Μέσα σε αυτή την εσωστρεφή χωρική οργάνωση έρχονται να αποτελέσουν αρθρώσεις μεταξύ της αυλής και του δρόμου, μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου.



B



Η αυλή και ο ηλιακός -όπου υπάρχει- δρουν επίσης ως κλιματολογικοί τροποποιητές . Χρησιμοποιούνται στα παραδοσιακά κτήρια για να μετριάσουν τις ακραίες καιρικές συνθήκες . Σε συνδυασμό με άλλα στοιχεία όπως φυλλοβόλα ή αιθαλή δέντρα δημιουργούν το μικροκλίμα που ελέγχει το κλίμα που περιβάλλει το κτήριο. Παρόλο ότι τα κτίσματα με τις ακανόνιστες διατάξεις δεν έχουν το βέλτιστο προσανατολισμό για να λαμβάνουν την επιθυμητή ακτινοβολία, δηλαδή με τον ηλιακό προς το νότο, ωστόσο, η φύτευση στην αυλή, που σε κάποιες περιπτώσεις είναι φυλλοβόλα, παρέχει σκίαση το καλοκαίρι όταν ο ήλιος είναι χαμηλά και αφήνει την ακτινοβολία το χειμώνα που είναι ψηλά να περάσει και να ζεστάνει τους χώρους. Υπάρχουν περιπτώσεις που τα διώροφα κτίσματα βρίσκονται νότια παρέχοντας σκιά στους διπλανούς τοίχους παρέχοντας έτσι δροσερές περιοχές για το καλοκαίρι.

Η ΑΥΛΗ ΣΗΜΕΡΑ

Η αυλή αποτελεί βασικό συστατικό της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της Κύπρου και είναι στοιχείο με λειτουργική, τυπολογική, μορφολογική, και περιβαλλοντική αξία. Η αποκατάσταση ενός παραδοσιακού κτίσματος προϋποθέτει μια σημαντική μελέτη καθώς πίσω από τη δημιουργία του κρύβεται μια μεγάλη σοφία χρόνων που έχει να κάνει με το κοινωνικό, πολιτισμικό, περιβαλλοντικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε. Κάθε σύγχρονη επέμβαση γίνεται βάση των σύγχρονων αναγκών συνεπώς κάποια αξία είναι πιθανόν να χαθεί. Ο σημερινός τρόπος ζωής που απαιτεί εσωτερικούς κλειστούς χώρους και επικοινωνία μετατρέπει τον ημιυπαίθρο ηλιακό σε εσωτερικό χώρο καταργώντας έτσι το μεταβατικό αυτό στάδιο που ενεργοποιεί και συνδέει το χώρο της αυλής με τους εσωτερικούς χώρους. Με αυτό τον τρόπο η αυλή χάνει ένα μεγάλο μέρος από τη λειτουργική, πρακτική και περιβαλλοντική της αξία. Ακόμη και στην περίπτωση λιτότητας της επέμβασης και στην εξασφάλιση θέας προς την αυλή, η αυλή δεν βιώνεται εξίσου με παλαιότερα. Όπου όμως οι επεμβάσεις είναι αναπόφευκτες σίγουρα μπορεί να γίνουν με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρείται η υφή του χώρου αυτού σαν τέτοιος που βιώνεται, που μετασχηματίζεται μέσα στο χρόνο και επιδέχεται πολλαπλές μορφές κατοίκησης, από εργασία, ξεκούραση μέχρι ψυχαγωγία.

1. ΣΧΕΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΟΥ [ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ – ΔΡΟΜΟΣ]

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

2. ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ- ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ;

ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ – ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΧΩΡΟΙ | ΗΜΙΔΗΜΟΣΙΟΙ

ΧΡΗΣΗ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ – ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΟΨΗ → ΑΣΑΦΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΩΡΟ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΣΕ ΜΗΚΟΣ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ Η ΚΑΘΕ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

3. ΕΝΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΑ ΥΨΗ ΤΩΝ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ – ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ – ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟΥ ΚΑΠΟΙΩΝ ΜΕ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΟ ΥΨΟΣ ΠΡΟΣ ΚΑΠΟΙΕΣ ΜΕ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟ

4. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΑΔΙΕΞΟΔΑ - ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ

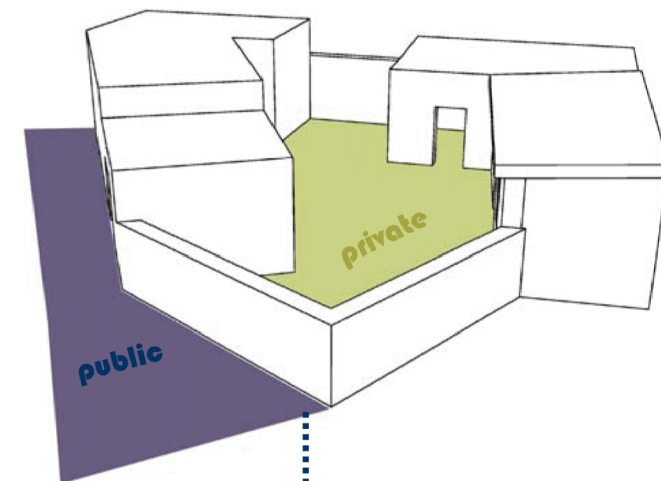
ΠΛΑΤΩΜΑΤΑ

ΔΡΟΜΟΙ ΜΕ ΠΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΣΗ

5. ΠΩΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΑΛΛΑΖΕΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ

ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΙΣ ΑΝΑΛΟΓΙΕΣ ΥΨΟΥΣ- ΠΛΑΤΟΥΣ ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΟΓΚΩΝ

ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΚΑ – ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΚΤΕΘΕΙΜΕΝΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ





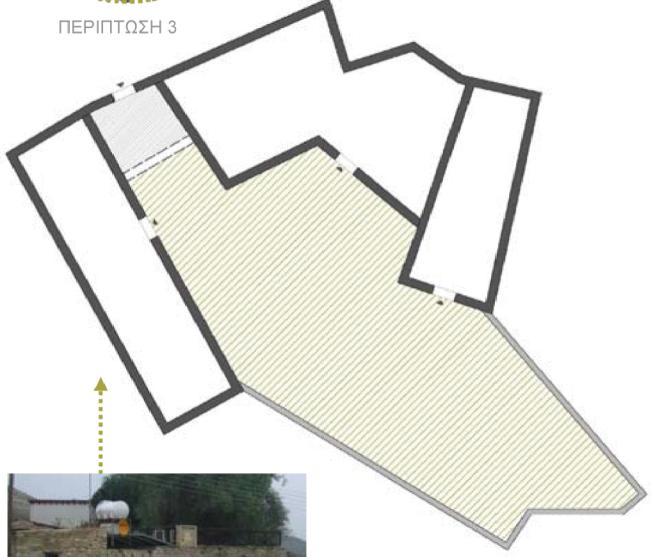
ΣΧΕΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΟΥ / ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ – ΔΡΟΜΟΣ

παραδοσιακό οικισμό Αγίας Άνας, είναι πολυσύνθετη. Παρατηρείται μία συνεχής εναλλαγή ανάμεσα στο ιδιωτικό και το δημόσιο, αναλόγως των διαφορετικών συνθηκών και αναγκών που επικρατούν στον οικισμό. Η χωροθέτηση της οικίας στο οικοπέδο σε σχέση με το δρόμο, είναι μία παράμετρος ώστε να υπάρχει μία αμφίδρομη σχέση ανάμεσα στο ιδιωτικό και στο δημόσιο. Η σχέση των δύο μεταβάλλεται ανάλογα με την θέση που έχουν το ένα προς το άλλο. Συνεπώς προκύπτει το ερώτημα, ποιο είναι το μέρος του ιδιωτικού που εφάπτεται στο δημόσιο; Ο τρόπος οργάνωσης των ιδιωτικών χώρων εντός των ορίων του οικοπέδου, σε σχέση με τη θέση του δρόμου δεν είναι μόνο ένας. Στο χωριό παρατηρούνται δύο διαφορετικοί τρόποι οργάνωσης του κτίσματος σε σχέση με το κενό του οικοπέδου. Σε πολλές οικίες του χωριού Αγία Άνα, οι χώροι του σπιτιού καταλαμβάνουν το μπροστινό μέρος του οικοπέδου, εφάπτονται δηλαδή του δρόμου αφήνοντας τον κενό χώρο προς τα πίσω. Συμπληρωματικά, υπάρχει και η περίπτωση που με αυτό τον τρόπο οργάνωσης η οικία αν και βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου δεν καταλαμβάνει όλο το μήκος του οικοπέδου που της αναλογεί και αφήνει ένα ενδιάμεσο χώρο στο πλάι, επιτρέποντας έτσι επαφή του δρόμου με την αυλή που βρίσκεται στο βάθος. Υπάρχουν όμως οικίες στις οποίες συμβαίνει το αντίθετο (2), και η αυλή είναι εκείνη που εφάπτεται στο μέτωπο του δρόμου αφήνοντας τον κλειστό ιδιωτικό χώρο να βρίσκεται στο βάθος του οικοπέδου. Η τυπολογία επομένως ως προς την διάταξη και τοποθέτηση των κτισμάτων στο οικοπέδο δημιουργεί σχέσεις ιδιωτικού – ημιιδιωτικού- ημιδημοσίου- δημοσίου που ποικίλουν. Από τον τρόπο οργάνωσης του χώρου προκύπτουν διαφορετικοί τρόποι προσπέλασης του ιδιωτικού από το δημόσιο. Στο χωριό συναντώνται πέντε περιπτώσεις μετάβασης στο ιδιωτικό από το δημόσιο και αντίστροφα. Στην πρώτη περίπτωση η προσπέλαση του ιδιωτικού από το δημόσιο γίνεται πρώτα διαμέσου του ηλιακού. Ο ηλιακός μετέπειτα οδηγεί είτε στην αυλή της οικίας είτε στον κλειστό χώρο της οικίας που σε αυτές τις περιπτώσεις χωροθετείται στο μέτωπο του δρόμου, στο μπροστινό μέρος του οικοπέδου. Επομένως η διαδρομή από τον δρόμο προς την οικία, συμβάλλει στην ύπαρξη εναλλαγών ιδιωτικού και δημοσίου και προσδίδει ένα πολυσύνθετο χαρακτήρα στην συγκεκριμένη πορεία. Στην δεύτερη περίπτωση η είσοδος στην οικία γίνεται απευθείας στο κτήριο αφού η κατοικία εφάπτεται στο όριο του δρόμου χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε επιπρόσθετη προστασία των ορίων της. Επομένως η σχέση του ιδιωτικού χαρακτήρα της κατοικίας με το δημόσιο του δρόμου δείχνει μία αμεσότητα. Στην τρίτη περίπτωση, η κίνηση από το δρόμο προς την οικία γίνεται διαμέσου της αυλής. Η πρόσβαση όμως στην αυλή δεν γίνεται απευθείας από τον δρόμο καθώς η είσοδος αποκόπτεται από τον μαντρότοιχο ο οποίος προσδίδει μια μεγαλύτερη προστασία στην οικία και περισσότερη εσωστρέφεια. Η πρόσβαση της αυλής από τον δρόμο γίνεται διαμέσου της θύρας του μαντρότοιχου και μετέπειτα από ένα μικρό καλυμμένο χώρο που ανοίγεται στην αυλή.

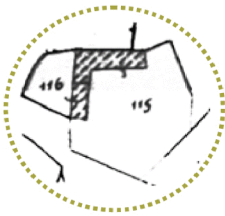
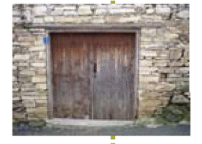
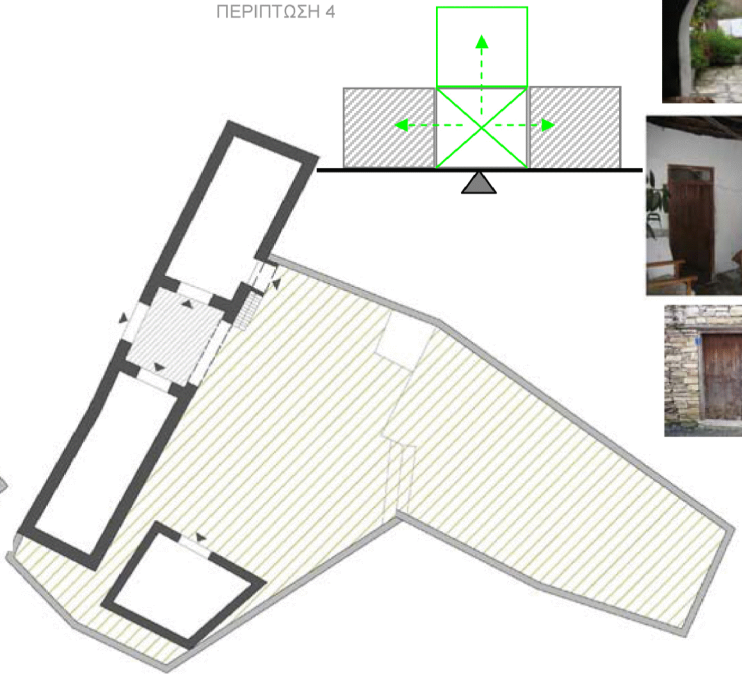




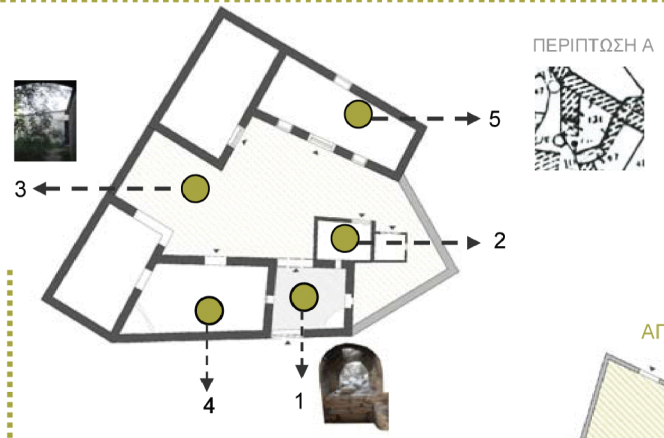
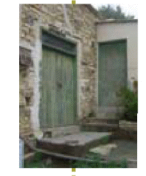
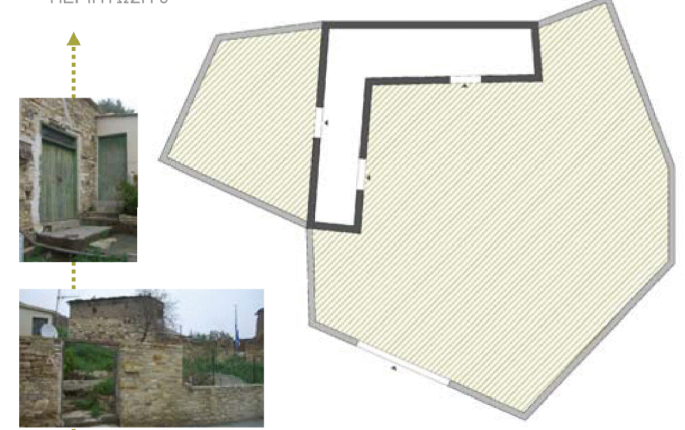
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3



ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4



ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 5

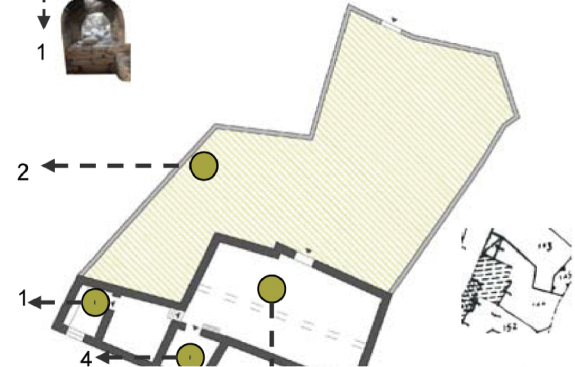


ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ A

- 1 [light green box]
- 2 [medium-light green box]
- 3 [medium green box]
- 4 [medium-dark green box]

- 1 [light green box]
- 2 [medium-light green box]
- 3 [medium green box]
- 4 [medium-dark green box]
- 5 [dark green box]

ΑΠΟΛΥΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟ



- 1 [light green box]
- 2 [medium-light green box]
- 3 [medium green box]
- 4 [medium-dark green box]

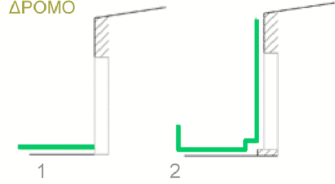
Η οικία οργανώνεται περιμετρικά της αυλής προς την πλευρά του δρόμου, και το υπόλοιπο τμήμα της αυλής προστατεύεται από τα υπόλοιπα κτίσματα με μαντρότοιχο για μεγαλύτερη προστασία και ιδιωτικότητα.

Στη τέταρτη διάταξη η κίνηση από το δρόμο προς την οικία γίνεται διαμέσου του πορτίου, με τον οικιστικό κτηριακό όγκο της οικίας να είναι ενσωματωμένος στο πόρτιο. Η πρόσβαση στην αυλή γίνεται αφού διαπεράσεις το πόρτιο, το οποίο διαχωρίζει κατά κάποιον τρόπο και λειτουργεί σαν προθάλαμος της οικίας. Καθώς μεταβαίνεις από τον απόλυτα δημόσιο χαρακτήρα του δρόμου, παρουσιάζεται ένας καλυμμένος χώρος ημιδημιωτικού χαρακτήρα, που στη συνέχεια οδηγεί στο εντελώς ιδιωτικό του σπιτιού, το οποίο βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου οργανωμένο παράλληλα με τον όγκο του πορτίου.

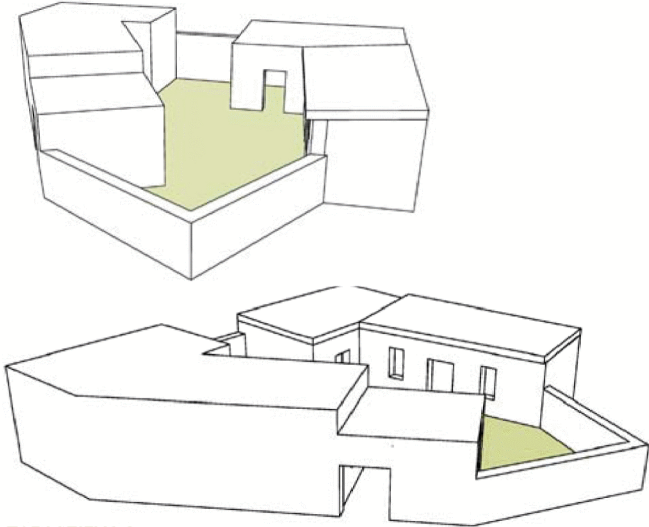
Στη πέμπτη περίπτωση η προσπέλαση του ιδιωτικού από το δημόσιο γίνεται απευθείας από την αυλή η οποία οριοθετείται από ένα χαμηλό περιτείχισμα, έτσι ώστε να διαφοροποιούνται τα όρια της οικίας από εκείνα του δημόσιου δρόμου. Οργανώνεται με ένα πιο γραμμικό τρόπο κάθετα προς τον δρόμο. Η όψη της κατοικίας καταλαμβάνει μικρό σχετικά τμήμα από το μήκος του δρόμου, αφού ο κτηριακός όγκος ανοίγεται προς το βάθος του οικοπέδου.

Οι προαναφερόμενες κινήσεις και τρόποι μετάβασης από το δημόσιο του δρόμου στο ιδιωτικό της οικίας τις περισσότερες φορές λειτουργούν με ένα πιο σύνθετο τρόπο. Συγκεκριμένα μέσα στα όρια της οικίας υπάρχουν περισσότερα από ένα στρώματα και διαβαθμίσεις του ιδιωτικού, μέχρι να υπάρξει η άμεση σχέση ιδιωτικού και δημόσιου. Η πορεία μέσα στον ιδιωτικό χώρο της οικίας πολλές φορές, διαχωρίζεται σε επιμέρους χώρους και κτηριακούς όγκους τα οποία διακρίνονται και διαφέρουν ανάλογα με την λειτουργία και χρήση τους για το σύνολο της οικίας. Όπως φαίνεται και στα δύο παραδείγματα των οικιών που παραθέτονται δίπλα, μέσα από την σκιαγράφηση των χώρων διαφαίνεται ξεκάθαρα η διαβάθμιση των όγκων ως προς τον βαθμό ιδιωτικότητας τους. Στην περίπτωση A παρατηρείται αρχικά ένας κτηριακός όγκος ημιδημοσίου- ημιδημιωτικού χαρακτήρα που λειτουργεί ως ο συνδετικός κρίκος του δρόμου με την οικία, που περιλαμβάνει το φούρνο της οικίας και έτσι συμβάλλει στην σύναξη νοικοκυρών του χωριού σε συγκεκριμένες περιόδους. Λειτουργεί επομένως, σαν ένας χώρος χρήσης όχι μόνο από άτομα της ίδιας της οικογένειας αλλά και από άτομα του χωριού. Στην συνέχεια ο κτηριακός όγκος που βρίσκεται δίπλα παρουσιάζει ημιδημιωτικό χαρακτήρα, καθώς αν και αποτελεί τον καθιστικό χώρο της οικογένειας, παρόλα αυτά λόγω του ανοίγματος του προς το πόρτιο με τον φούρνο, χάνει από την απόλυτα ιδιωτική λειτουργία του. Στο βάθος του οικοπέδου υπάρχει ένας κτηριακός όγκος που αποτελεί τον σταύλο της οικίας. Τέλος οι εντελώς ιδιωτικοί χώροι της οικίας βρίσκονται στο βάθος του οικοπέδου και αποτελούν τα δωμάτια των ενοίκων. Οι διαβαθμίσεις των χώρων φαίνονται και στο παράδειγμα B. Χαρακτηριστικό είναι το δωμάτιο που αποτελεί τον σταύλο της οικίας, που με άνοιγμα στον δρόμο αλλά και ως μέρος του εσωτερικού της οικίας παρουσιάζει ένα ημιδημοσίου- ημιδημιωτικό χαρακτήρα.

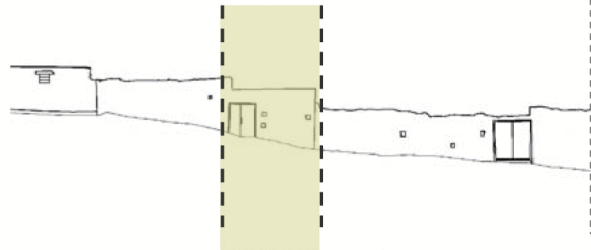
ΘΥΡΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ



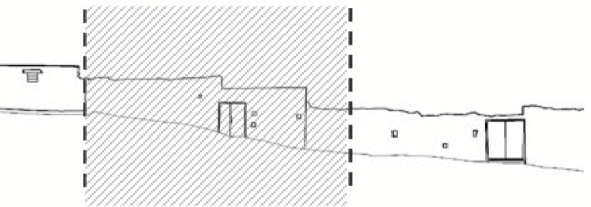
ΟΙΚΙΕΣ ΜΕ ΠΕΡΙΚΛΕΙΣΤΗ ΑΥΛΗ ΚΑΙ ΜΑΝΤΡΟΤΟΙΧΟ



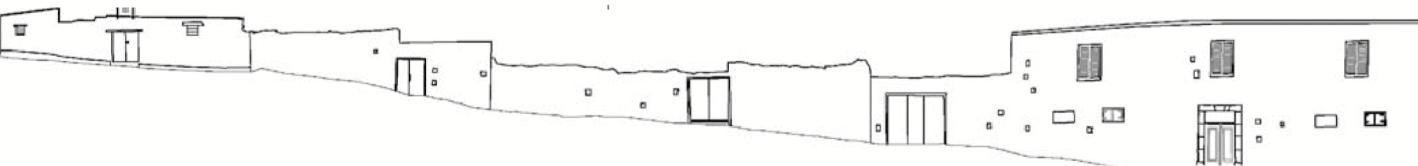
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2



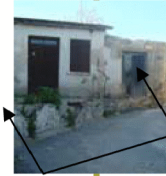
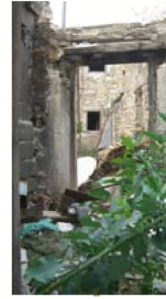
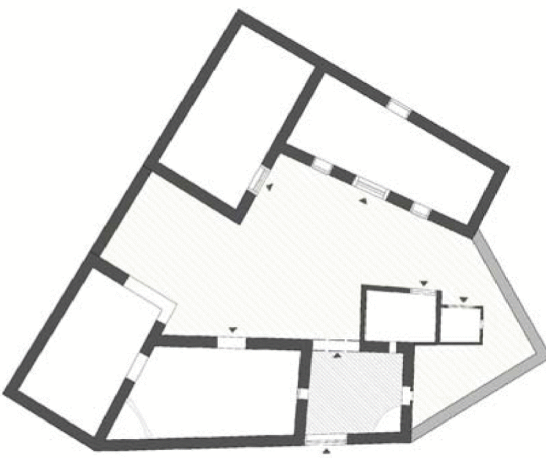
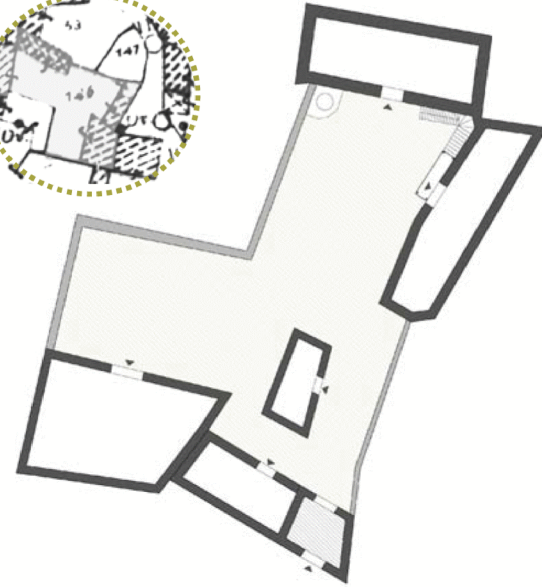
ΟΨΗ ΟΙΚΙΑΣ ΠΟΥ ΔΙΑΚΡΙΝΕΤΑΙ ΛΟΓΩ ΣΥΜΠΑΓΟΥΣ ΟΨΗΣ



ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ



ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

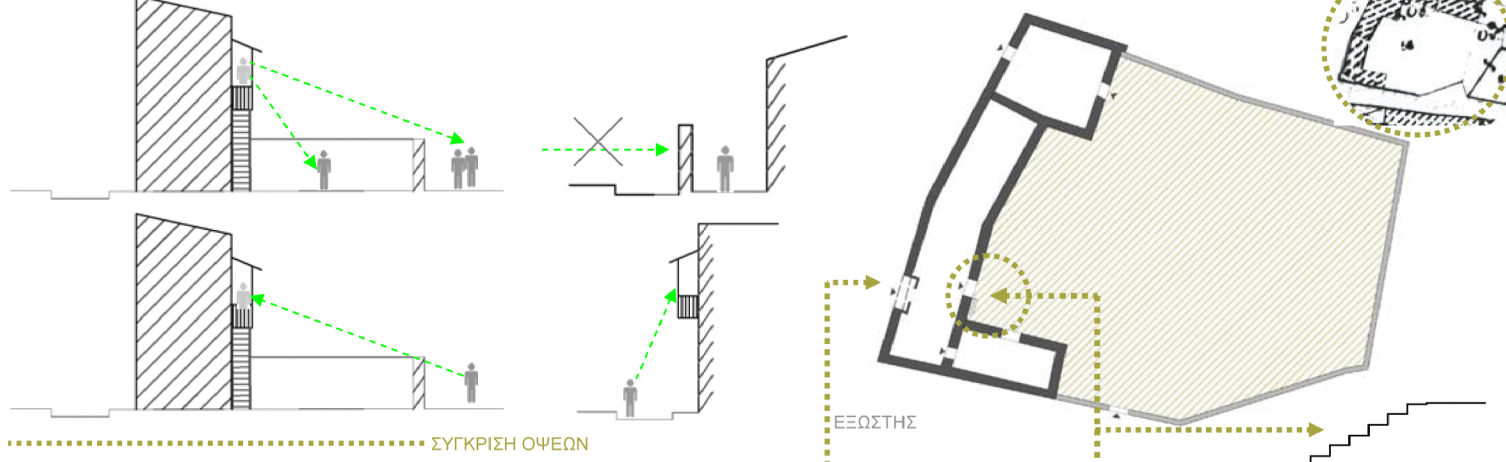


ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ- ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Στο χωριό παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό μια έντονη εσωστρέφεια των οικιών και μια πιο έμμεση επαφή τους με τον δρόμο. Ο ιδιωτικός χαρακτήρας των οικιστικών συγκροτημάτων δεν είναι τόσο εμφανής από τον δρόμο, αν και υπάρχουν όμως κάποιες εξαιρέσεις. Η εσωστρέφεια που παρατηρείται στα περισσότερα σπίτια του παραδοσιακού οικισμού της Αγίας Άννας συμβαίνει λόγω της ανάγκης των κατοίκων για ασφάλεια και προστασία. Αυτή η εσωστρέφεια εντείνεται ακόμη περισσότερο με την μειωμένη χρήση μεγάλων ανοιγμάτων στις όψεις των κατοικιών που βλέπουν στα πιο δημόσια τμήματα του χωριού. Στην πλειονότητά τους οι όψεις χαρακτηρίζονται από περιορισμένο αριθμό ανοιγμάτων και επομένως μειωμένη επαφή και σχέση του έξω με το μέσα.

Στις περιπτώσεις που παρατηρείται η θύρα να βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου τότε αυτόματα η σχέση οικίας- δρόμου μεταβάλλεται και υπάρχει μια αλληλεπίδραση των δύο. Υπάρχουν περιπτώσεις που η πόρτα εφάπτεται εντελώς του δρόμου χωρίς να αφήνει την παραμικρή απόσταση ή κάποια υψομετρική διαφορά, επομένως το τέλος του δημόσιου δρόμου σηματοδοτεί και την αρχή των ορίων της κατοικίας. Παρατηρήθηκαν όμως και κάποιες οικίες που διαφοροποιούν τα όρια τους από εκείνα του δρόμου με κάποια σκαλοπάτια ή με κάποιες εσοχές.

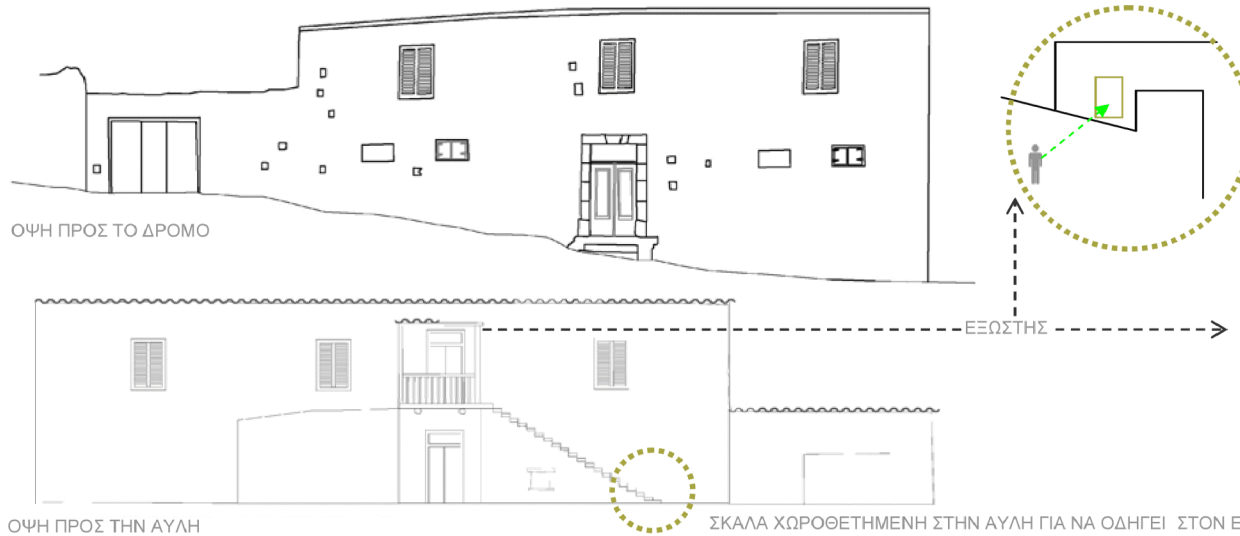
Η έλλειψη υπερβολικού αριθμού ανοιγμάτων στις όψεις αλλά και η χρήση του μαντρότοιχου, ο οποίος εξομαλύνει τις διαφορές των όγκων, συμβάλλουν σε μία πιο εννοποιημένη και συμπαγή όψη των οικιών ως προς τον δρόμο, και δημιουργούν μία ασάφεια ως προς το μήκος του δημόσιου δρόμου που πραγματικά καταλαμβάνει η κάθε ιδιοκτησία. Το πραγματικό μέγεθος του οικοπέδου του ιδιωτικού πολλές φορές διαφέρει από εκείνο που διακρίνεται κατά μήκος του δρόμου, όπως διαφαίνεται μέσα από τα δύο παραδείγματα που παρατίθενται δίπλα. Εάν συγκριθεί το μήκος της ιδιοκτησίας που διαφαίνεται στο δρόμο με εκείνο που πραγματικά ανοίγεται στο βάθος και πέραν του μετώπου του δρόμου, παρουσιάζονται διαφορές. Η εντύπωση που δημιουργείται με την πρώτη οπτική επαφή των κτισμάτων, πολλές φορές μπορεί να παραπλανήσει λόγω της ενιαίας όψης των οικιών και να δημιουργήσει την εντύπωση μιας πιο μικρής σε μήκος όψης που στην ουσία μπορεί να είναι μέχρι και διπλάσια. Η χρήση του μαντρότοιχου στις οικίες του χωριού η οποία παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό, λειτουργεί σαν φραγμός και συμβάλλει στο αποκλεισμό της οπτικής σύνδεσης του ιδιωτικού με του δημόσιου. Ο μαντρότοιχος χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση του ανοικτού χώρου μιας οικίας αν αυτή βρίσκεται στο μέτωπο του δρόμου συνεπώς προκαλεί μία απόσταση των ενοίκων από τον δημόσιο δρόμο αλλά και του διαβάτη από την οικία. Οι ένοικοι επομένως νιώθουν ιδιωτικότητα και προστασία με την ύπαρξη του μαντρότοιχου και ο διαβάτης από την άλλη μπορεί να αντιληφθεί με τη βοήθεια του μαντρότοιχου την αρχή των ορίων του ιδιωτικού της οικίας και το τέλος των ορίων του δημόσιου.



ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΟΨΕΩΝ



ΕΞΩΣΤΗΣ ΜΕ ΣΚΑΛΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

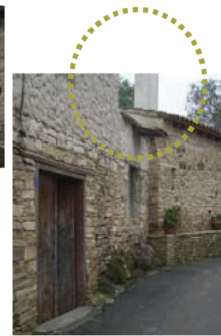
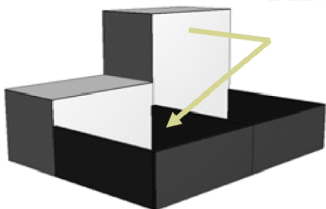


ΟΨΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΡΟΜΟ

ΟΨΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΥΛΗ

ΣΚΑΛΑ ΧΩΡΟΘΕΤΗΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΓΙΑ ΝΑ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΟΝ ΕΞΩΣΤΗ-ΟΡΟΦΟ

ΣΧΕΣΗ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΟΙΚΙΩΝ



ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ- ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Πέραν από τη χρήση του μαντρότοιχου σαν στοιχείο αποστασιοποίησης του ιδιωτικού από το δημόσιο υπάρχουν και κάποια επιμέρους μορφολογικά στοιχεία που με την χωροθέτηση και χρήση τους επιτρέπουν μερική επαφή των δύο.

Η χρήση μορφολογικών στοιχείων όπως είναι τα χαγιάτια, οι εξώστες και οι σκάλες είναι ένδειξη της ανάγκης των ανθρώπων για μια άμεση επαφή τους με τον περιβάλλοντα χώρο τους και της επιθυμίας τους για οπτική πρόσβαση προς το υπόλοιπο χωριό. Η σχέση που διαδραματίζεται είναι κυρίως εντός του σπιτιού και εντός του ιδιωτικού χώρου. Αυτό συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις και διαφαίνεται από τις σκάλες των οικιών του χωριού οι οποίες είναι χωροθετημένες στο πίσω μέρος του κτηριακού όγκου κυρίως στην αυλή και σε απόσταση από το κοινό βλέμμα. Οι σκάλες ανόδου που οδηγούν στον όροφο, αν και είναι εξωτερικές, συνήθως δεν είναι ορατές από τον δρόμο, καθώς κρύβονται από τους μαντρότοιχους τις περισσότερες φορές, σαν συνέπεια εσωστρέφειας της κατοικίας. Το ίδιο συμβαίνει και με τους εξώστες οι οποίοι βλέπουν προς την αυλή του σπιτιού. Οι εξώστες, οι οποίοι συχνά βρίσκονται στην όψη της οικίας που βλέπει προς την αυλή δείχνουν την ανάγκη των ανθρώπων για επαφή με το περιβάλλον τους αλλά και για να μην ενοχλούνται από περαστικούς. Επιτρέπουν την οπτική επαφή με το ιδιωτικό της αυλής όσο και με το δημόσιο του δρόμου χωρίς όμως να επιτρέπονται τα βλέμματα από αγνώστους. Λίγες είναι οι περιπτώσεις όπου οι εξώστες είναι στραμμένοι προς τον δρόμο και όχι προς το εσωτερικό του οικοπέδου. Αυτό επομένως επιτρέπει μία πιο άμεση επαφή της καθημερινότητας των νοίκων προς το δημόσιο, καθώς αφήνει τις καθημερινές κινήσεις των κατοίκων να προβάλλονται προς το δρόμο. Τα μορφολογικά στοιχεία είναι εκείνα που συμβάλλουν στην δημιουργία διαφορετικού χαρακτήρα σε κάθε οικία και στην διαμόρφωση μίας πιο ενδιαφέρουσας πρόσοψης. Η έλλειψη τέτοιων στοιχείων από την όψη που βλέπει στο δρόμο δημιουργούν μία ενιαία όψη καθ' όλο το μήκος του δρόμου. Αυτό σε συνδυασμό με τις εναλλαγές στα ύψη των κτισμάτων συγχέουν τον διαβάτη ώστε να μην διαχωρίζεται το τέλος και την αρχή των κτισμάτων. Οι υψομετρικές διαφορές στα κτίσματα που παρατηρήθηκαν στο χωριό κάποτε δρουν και σαν μέσο ιδιωτικοποίησης κάποιων και έκθεσης κάποιων άλλων οικιών σε σχέση με τις άλλες. Ενώ οι κενοί χώροι των οικιών είναι περίκλειστοι, σε περίπτωση που υπάρχουν κτίσματα διόροφα δίπλα από μονόροφα τότε η οπτική επαφή δεν μπορεί να αποκοπεί, όπως επιτυγχάνεται από το όριο του δρόμου. Επομένως ενώ κάποιες οικίες ιδιωτικοποιούνται σε σχέση με τον δρόμο εκθειώνονται μερικώς σε γειτονικές οικίες. Η ύπαρξη μορφολογικών στοιχείων στα διώροφα σπίτια όπως είναι η σκάλα, γίνεται πολλές φορές μέσω παρακολούθησης μέρος της καθημερινότητας της γειτονικής οικίας που τυγχάνει να έχει στραμμένους τους πιο ιδιωτικούς της χώρους προς το βάθος του οικοπέδου και όχι στον δρόμο.



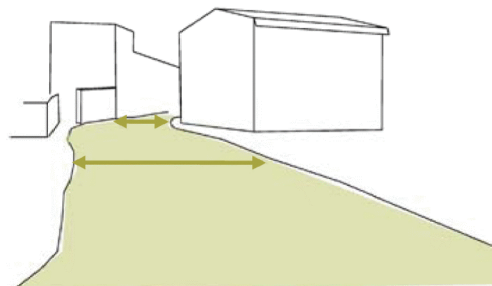
ΔΡΟΜΟΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΟ ΤΖΑΜΙ



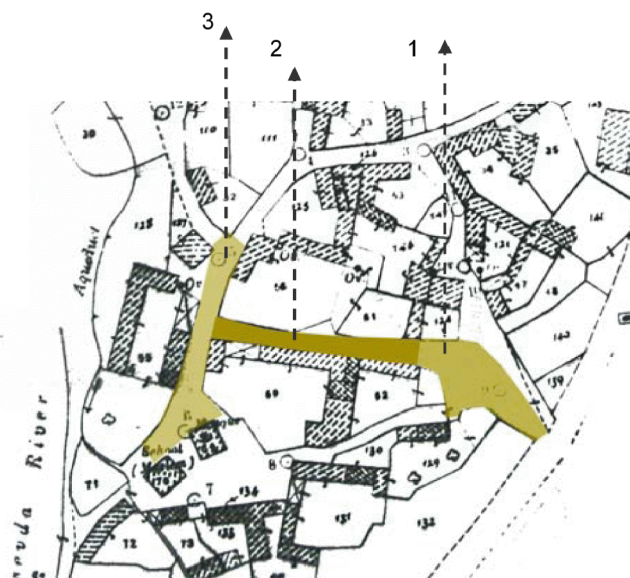
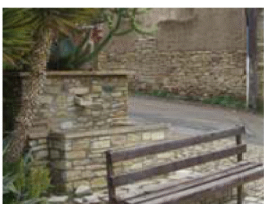
ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ



ΠΛΑΤΩΜΑ



ΠΛΑΤΩΜΑ



1. ΔΡΟΜΟΣ ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΛΑΤΩΜΑ

2. ΑΔΙΕΞΟΔΟ-ΠΗΓΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

πρωτογενείς και εναλλαγές στον δημόσιο χαρακτήρα του χωριού δεν είναι κατά ανάγκη να υπάρχει συσχέτισμός του ιδιωτικού της οικίας με το δημόσιο ή συσχέτισμός της μιας οικίας με την άλλη. Οι εναλλαγές μπορούν να προκληθούν και με την διαφοροποίηση του ίδιου του δρόμου σαν αυτόνομο στοιχείο δημοσίου.

Η ρυμοτομία στην Αγία Άννα είναι ακανόνιστη έτσι σαν επακόλουθο αυτού, παρουσιάζονται δρόμοι διαφορετικού χαρακτήρα και επομένως δημιουργούνται διαφορετικοί δημόσιοι χώροι. Με την ύπαρξη διαφόρων ειδών δρόμων όσον αφορά το πλάτος αλλά και την κατάληξή τους, υλοποιούνται διαφορετικές συνθήκες για δημόσιες συναθροίσεις και για ανάπτυξη της δημόσιας ζωής του χωριού. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός της ύπαρξης κάποιων δρόμων που λόγω του ότι οδηγούν σε κτήρια πιο δημόσιου χαρακτήρα παρουσιάζουν ένα πλάτος διαφορετικό από τους υπόλοιπους δρόμους του χωριού. Τέτοιοι δρόμοι παρουσιάζονται με μεγαλύτερο εύρος, έτσι όταν μεγάλος αριθμός κατοίκων θελήσει να παρευρεθεί στο δημόσιο κτίσμα στο οποίο οδηγούν να μην δημιουργούνται προβλήματα στην διακίνηση. Τέτοιοι δρόμοι στον παραδοσιακό οικισμό είναι εκείνος που οδηγεί στο πρώην Τζαμί των Τουρκοκυπρίων αλλά και εκείνος που οδηγούσε στον πρώην μύλο του χωριού. Το ίδιο συμβαίνει και με τον δρόμο που οδηγεί στην πλατεία του χωριού, με την διαφορά όμως ότι στην κατάληξή του παίρνει τον ρόλο της ίδιας της πλατείας.

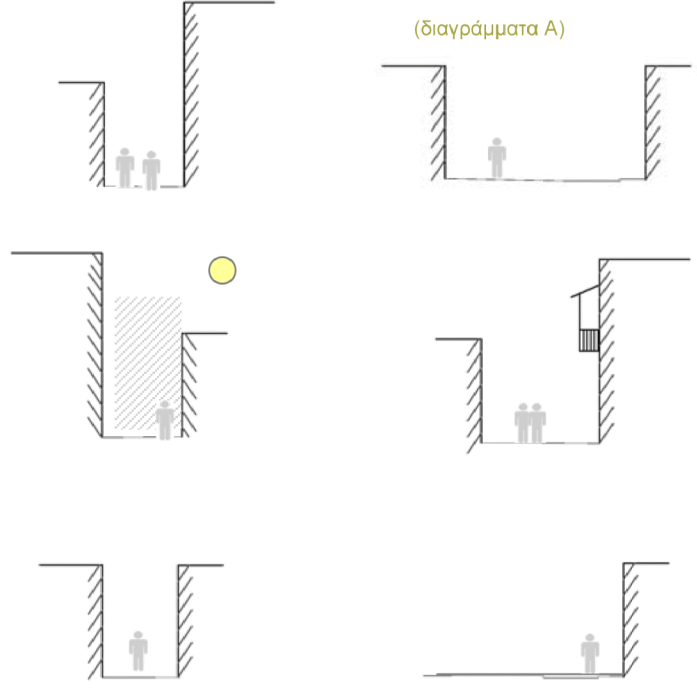
Τα αδιέξοδα αποτελούν επίσης μέρος των διαφορετικών ειδών δρόμων του χωριού. Χαρακτηριστικό είναι και το αδιέξοδο που βρίσκεται στον πυρήνα του χωριού και έχει σαν κατάληξή του την πλατεία του χωριού, άρα λειτουργεί σαν πυρήνας δημόσιας ζωής και κοινωνικής συνεύρεσης. Οι στενοί δρόμοι σε κάποια σημεία παραπέμπουν σε δρόμους ημιιδιωτικού -ημιδημόσιου χαρακτήρα. Οι δρόμοι λαμβάνουν μέρος και στην διευκόλυνση των κατοίκων για την μετάβασή τους σε σημεία δημόσιας χρήσης όπως οι βρύσες του χωριού. Η διακίνηση φαίνεται να γίνεται κυκλικά γύρω από τον πυρήνα του χωριού, αφού οι βρύσες τοποθετούνται σε συνέργεια με την ροή του δρόμου συμβάλλοντας στην ευκολία των χωριανών. Οι δρόμοι επίσης διαδραματίζουν ρόλο και στον ευκολότερο διαχωρισμό της μιας ιδιοκτησίας από την άλλη. Δημιουργούν εσοχές και επομένως το κτίσιμο κάποιων οικιών γίνεται πιο μέσα από άλλες και όχι στο ίδιο μέτωπο. Επομένως με την συγκεκριμένη μορφή τέτοιων δρόμων διαχωρίζονται πιο εύκολα κάποιες ιδιοκτησίες. Πέραν από τους δρόμους που συμβάλλουν στον δημόσιο χαρακτήρα του οικισμού, υπάρχουν και τα πλατώματα που είναι είτε αυτόνομα είτε ανήκουν στο προαύλιο της εκκλησίας. Τα πλατώματα βοηθούν στην ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των κατοίκων του χωριού αλλά και στην φιλοξενία διαφόρων εκδηλώσεων του χωριού.

διαφοροποιούν το ιδιωτικό αλλά η σχέση λειτουργεί αμφίδρομα. Όπως παρατηρήθηκε στον οικισμό, το ιδιωτικό μπορεί να λάβει τον ρόλο της μετάλλαξης του δημοσίου χωρίς αυτό να είναι προκαθορισμένο. Επομένως πώς το δημόσιο αλλάζει μέσα από το ιδιωτικό?

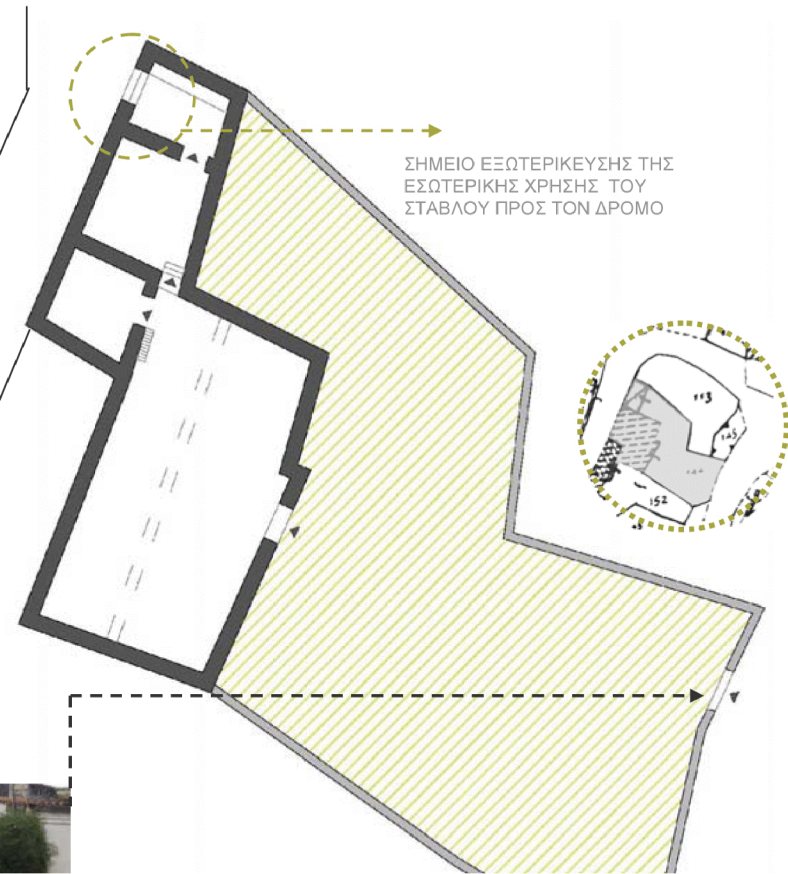
Με τον πιο απλό τρόπο που μπορεί να υπάρξει, τα κτήρια λόγω της ποικιλίας τους ως προς το ύψος έχουν την δυνατότητα να αλλάζουν την αίσθηση που δίνει ο δρόμος κάθε φορά στον διαβάτη. Λόγω της αλλαγής στις αναλογίες ύψους-πλάτους η αίσθηση του δημοσίου χώρου μεταβάλλεται και δημιουργούν διαφορετικές συνθήκες κάθε φορά. (διαγράμματα Α) Παρατηρούνται δρόμοι που περιβάλλονται από κτίσματα μεσαίου ύψους από την μία και πιο ψηλού από την άλλη. Συνεπώς, ο φωτισμός που προκύπτει από τις ακτίνες του ήλιου, είναι προκαθορισμένες και σε αυτή την περίπτωση το πλάτος του δρόμου φαίνεται πιο μικρό δημιουργώντας ένα αίσθημα αποκλεισμού στον περαστικό. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η έλλειψη ιδιωτικού κτίσματος από την μία πλευρά του δρόμου δημιουργεί μία άνεση εύρους στο πλάτος του δρόμου. Σε περιπτώσεις όπου το ύψος των πλαινών κτισμάτων κυμαίνεται γύρω στους δύο ορόφους αλλά προβάλλεται και ο εξώστης του ενός εκ των δύο προς το δρόμο, τότε ο διαβάτης πλανάται σε ένα δημόσιο δρόμο που τον κάνει να αισθάνεται πιο οικεία και ευχάριστα καθώς μέρος της ιδιωτικής καθημερινότητας της οικίας προβάλλεται σε αυτόν. Ένας άλλος παράγοντας όπου το ιδιωτικό συμβάλλει στην αλλαγή του δημοσίου χαρακτήρα είναι η παρουσία στοιχείων μικροκλίμακας που υποδηλώνουν ιδιωτικότητα μέσα στο χώρο και στα όρια του δημοσίου. Γεγονός που παρατηρείται συχνά σε στενά και μικρά ανοίγματα που βρίσκονται στους τοίχους που βλέπουν προς τον δρόμο. Στα στενά αυτά ανοίγματα, συχνά τοποθετούνται αντικείμενα πρώτης χρήσης των ενοίκων της οικίας και πολλές φορές λόγω του ότι αυτά παραμένουν ανοικτά επιτρέπουν την θέαση των στοιχείων από τον δρόμο. Συνεπώς, κάποιες από τις καθημερινές χρήσεις της οικίας εκτίθενται στο δημόσιο μεταλλάσσοντας το.

Χαρακτηριστική αλλαγή του δημοσίου χαρακτήρα του δρόμου από το ιδιωτικό της κατοικίας συμβαίνει και όσον αφορά περιπτώσεις όπου η χρήση της οικίας εκτίθεται στον δρόμο. Όπως συμβαίνει στο παράδειγμα (διάγραμμα Β) της οικίας όπου το άνοιγμα του παραθύρου, τοποθετείται πολύ χαμηλά σε σχέση με τον δρόμο. Το άνοιγμα του παραθύρου βρίσκεται σε τέτοιο σημείο, που η εσωτερική χρήση της κατοικίας να έχει άμεση σχέση με τον δρόμο.. Αυτό συμβαίνει, έτσι ώστε να μπορεί να υπάρχει κατάλληλη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων από εξωτερικούς παράγοντες. Το άνοιγμα βρίσκεται στο χώρο ο οποίος αποτελεί τον σταύλο της οικίας, έτσι ώστε να μπορούν να μεταφέρονται τα αναγκαία προϊόντα αλλά και να αεριζονται τα ζώα. Επομένως, η εσωτερική χρήση γίνεται έκθεμα προς το δημόσιο, αλλάζοντας την εικόνα του σε μεγάλο βαθμό.

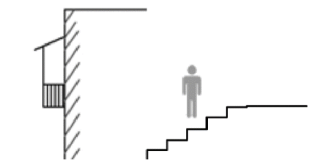
(διαγράμματα Α)

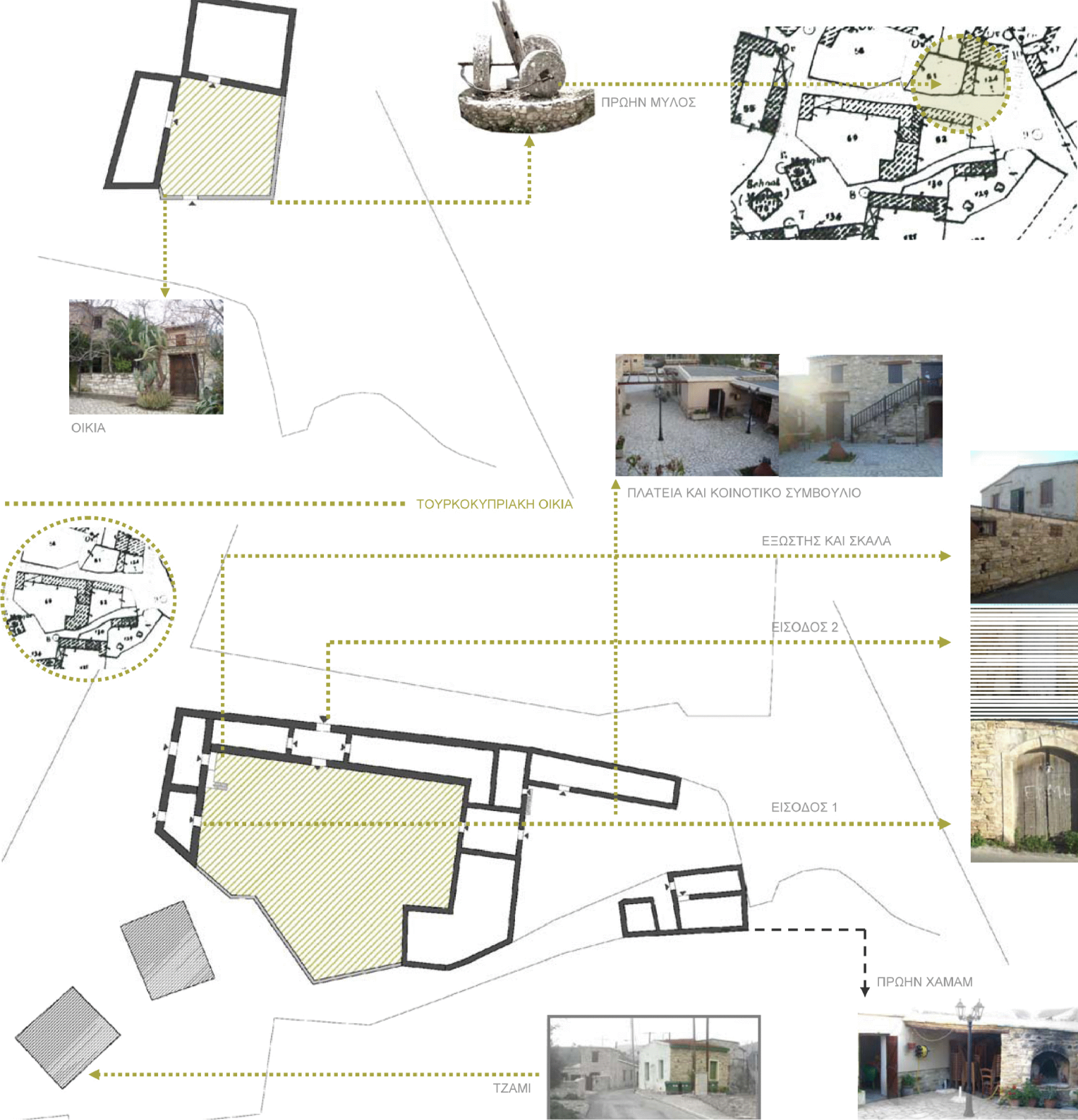


ΣΧΕΣΗ ΟΙΚΙΑΣ ΜΕ ΔΡΟΜΟ
(διάγραμμα Β)



ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΚΑΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ





επισημάνει τις ενοποιημένες σχέσεις ιδιωτικού και δημοσίου στο χωριό. Τέτοιες περιπτώσεις παρατηρούνται κυρίως περιμετρικά του πυρήνα του χωριού, εκεί που παλαιότερα διέμεναν οι Τουρκοκύπριοι, καθώς το χωριό Αγία Άννα είναι ένα μεικτό χωριό. Οι κινήσεις που προκαλούνται έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η προσέγγιση των σημείων δημόσιου χαρακτήρα ποικίλουν, αναπτύσσοντας έτσι μία έντονη κοινωνικότητα και επαφή ανάμεσα στους κατοίκους του χωριού, βοηθώντας το χωριό να μην χάνει το δημόσιο του χαρακτήρα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η τοποθέτηση των βρυσών του χωριού, που αν και προσφέρουν μία ιδιωτική αναγκαία χρήση, χωροθετήθηκαν σε τέτοια κομβικά σημεία, ώστε να δημιουργούν κυκλική πορεία γύρω από τον πυρήνα του χωριού και κυρίως πηγή δημόσιας ζωής.

Ένα άλλο σημείο που λόγω της λειτουργίας του αποτελούσε σημαντικό στοιχείο ανάπτυξης δημόσιας και κοινωνικής ζωής, είναι ο πρώην μύλος του χωριού. Η θέση του ήταν πολύ σημαντική αφού βρισκόταν εφαιπτομενικά της πλατείας, συμβάλλοντας έτσι περισσότερο στο δημόσιο χαρακτήρα του χωριού. Σήμερα η δημόσια χρήση του μύλου αντικαταστάθηκε με μία οικία. Η θέση όμως της οικίας που είναι πλησίον της πλατείας του χωριού, δεν την καθιστά απόλυτα ιδιωτική, καθώς το σημείο εκείνο διατηρεί ένα ισχυρό δημόσιο χαρακτήρα. Αξιοπρόσεκτη είναι και η πρώην Τουρκοκυπριακή οικία η οποία καταλαμβάνει μεγάλο μέρος από τον κεντρικό πυρήνα του χωριού και που σήμερα στεγάζει την ταβέρνα, το κοινοτικό συμβούλιο και την πλατεία του χωριού. Το σημείο που βρίσκεται η οικία είναι σημαντικό στο χωριό, καθώς είναι σε μικρή απόσταση από κτηριακούς όγκους δημόσιας χρήσης όπως είναι το Τζαμί και το σχολείο. Η είσοδος από το δημόσιο στο ιδιωτικό της οικίας και οι κινήσεις γενικότερα από δημόσιο σε ιδιωτικό διαγράφονται πολύ έντονες. Παρατηρείται μια διαφοροποίηση από τις υπόλοιπες κατοικίες του χωριού, αφού η συγκεκριμένη κατοικία παρουσιάζει εισόδους σε όλους τους δρόμους με τους οποίους επικοινωνεί και προκαλεί διαφόρων ειδών πορείες. Από παραδείγματα που προαναφέρθηκαν, διαπιστώνεται ότι η σημαντικότητα των Τουρκοκυπριακών κτισμάτων στο χωριό ήταν μεγάλη και ότι η ιδιωτικότητα των συγκεκριμένων οικιών καθοριζόταν σε μεγάλο βαθμό από το δημόσιο αφού τα δύο συσχετιζόνταν και λειτουργούσαν σε πολλές περιπτώσεις με ένα τρόπο που το ένα στηρίζε το άλλο. Το σημείο που αποτελεί και τον αρχικό πυρήνα του οικισμού, έσφυζε από δημόσια ζωή κάτι που συνεχίζει να διατηρείται έως σήμερα, αφού σε εκείνο το μέρος οργανώνονται το κοινοτικό συμβούλιο, η δημόσια πλατεία και η ταβέρνα του χωριού.

Η σχέση του ιδιωτικού και του δημοσίου στο χωριό, συνεπώς μεταβάλλεται και προσαρμόζεται όπως παρατηρήθηκε, ανάλογα με την εποχή, τους κατοίκους αλλά και κυρίως από τις ανάγκες. Η Αγία Άννα είναι ένα χωριό στο οποίο οι εναλλασσόμενες σχέσεις ιδιωτικού και δημοσίου είναι ενεργές και καθοριστικές για την καθημερινή λειτουργία του οικισμού. Είναι ένας οικισμός στον οποίο οι κάτοικοι λαμβάνουν συνεχώς διαφορετικές εμπειρίες και βιώνουν με διαφορετικό τρόπο την είσοδο από τον δρόμο στις οικίες και το αντίθετο. Δεν είναι μόνο οι σχέσεις μεταξύ των γειτονικών οικιών που διαφοροποιεί την εικόνα του οικισμού και την σχέση του ιδιωτικού και δημοσίου αλλά οι οικίες σε σύνολο που δρουν